

SLOVENSKI

Poročevalec

Direktor: Rudi Janhuba — Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak — Tiska tiskarna "Slovenskega poročevalca" — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 55-22 do 55-26 — Uprava: Ljubljana, Čopova ul. 50/III, telefon 45-75 in 46-21 — Oglasi: Ljubljana, Kardeljeva ulica 3, telefon 38-96, za ljubljanske naročnike 24-63 za zunanje 38-32 — Poštni predal 29 — Tek. račun NB 601-90321-0 — Mesečna naročnina 140 din

Italijanska vlada zastruje protijugoslovansko politiko

Ze imenovanje prvih dveh italijanskih funkcionarjev pri anglo-ameriški vojaški upravi v Trstu, izvedeno na osnovi londonskih sklepov, je v tržaških krogih povzročilo veliko vznemirjenja. Čeprav je bilo v sklepih londonske konference izrečno poudarjeno, da s tem ne bo predjudicirana končna rešitev tržaškega vprašanja, sta že prvi dve imeni italijanskih funkcionarjev, ki naj bi zasedli važna mesta v upravi cone A STO, pokazali, da za Italijo ta klavzula ne velja in da hoče italijanska vlada dejansko predjudicirati rešitev tržaškega vprašanja v svojo pri. Videmski »Messagero Veneto« je 6. julija zmagovito napisal: »Ministrski svet je danes z imenovanjem italijanskih funkcionarjev pri upravi Trsta na osnovi londonskih sklepov storil prvi dejanski korak k priključitvi cone A STO k materi domovini.« Tržaški župan Bartoli pa je neki rimski agenciji izjavil, da »je Italija s tem postala enakopravna z ZDA in Veliko Britanijo v coni A in v pričakovanju demokratične rešitve težjega problema: vrnitve cone B Italiji.« Ze same te izjave kažejo, da za Italijo izvedba londonskih sklepov pomeni dejansko priključitev cone A k Italiji. To ugotovitev potrjuje tudi razni dogodki v zadnjih dneh. S prvotiljivo angloameriške vojaške uprave so tržaško radijsko postajo predreli italijanski RAI, s čimer so tržaški postaji vzeli samostojnost, njene uslužbence pa so vključili med uslužbence italijanskih radijskih postaj. Tržaški vellesjem, ki bi moral predstavljati važen gospodarski dogodek za Trst, so po pisanju tržaškega demokratičnega tiska spremenili v italijansko ljudsko veselico, h kateri je pripomogel tudi poveljni angloameriški čet na STO, general Winterton s svojim proidentističnim govorom. Ker na londonski konferenci niso dosegli, da bi poleg italijanskih funkcionarjev vkorakal v Trst tudi del italijanske vojske, so v soboto in nedeljo priredili na tržaškem hipodromu konjske dirke, katerih se je udeležila obilica italijanskih oficirjev pod vodstvom sekretarja italijanske vojske generala Pizzorra. Italijanski

iredentistični tisk je ob tej priložnosti poudarjal, da je ta manifestacija bolj važna zaradi sentimentalnega pomena kakor pa kot športni dogodek. »Giornale di Trieste« je v zaključku svojega poročila napisal: »Medtem ko italijanski oficirji, ki so nam dali veliko sentimentalno zadoščenje, da smo zopet videli tako dražje zvezdice (epolette), zapuščajo naše mesto, jim pristrno kličemo na svidenje, z željo, da bi bilo to svidenje pred datumom, ki je določen za prihodnje mednarodne konjske dirke v Trstu.«

Poleg teh dogodkov, ki jasno kažejo, da hoče Italija razširiti obseg in pomen londonskih sklepov, pa isto potrjuje tudi izbira italijanskih funkcionarjev za glavnega ravnatelja za civilne zadeve in za političnega svetovalca pri ZVU.

Za glavnega ravnatelja za civilne zadeve je italijanska vlada določila genovskega prefekta Vitellija. Tu ne gre toliko za ime, temveč za njegov doseženi položaj. Italijanska vlada je s tem imenovanjem hotela poudariti, da je Trst prav tako kot Genova sedež ene izmed italijanskih provinc, torej del Italije, in zato mora imeti tudi Trst italijanskega prefekta.

Pri imenovanju političnega svetovalca pa je šla italijanska vlada še dalje. Prof. Diego de Castro je poleg tega, da je zagrizen iredentist in »izvedenec za tržaško vprašanje« po rodu iz Istre (kamor so se njegovi predniki priselili iz Spanije) in funkcionar iredentistično-terorističnega istrskega CLN.

Odgovorni predstavniki italijanske vlade že od londonske konference dalje poudarjajo, da bo glavna akcija italijanske vlade odslej (ko menijo, da je cona A že njihova) usmerjena v to, da se doseže tudi vrnitev cone B Italiji. V tem smislu je govoril tudi pomočnik italijanskega zunanjega ministra v svojem tržaškem predvolilnem govoru. Jasno je torej, da je hotela italijanska vlada z imenovanjem de Castra dati poudarek tudi tej svoji akciji, zlasti zato, ker je de Castro že v neštetih svojih člankih zahteval priključitev cone B, odnosno

vsaj angloameriško zasedbo. Italijanska vlada verjetno upa, da bo kot politični svetovalec generala Winterton lahko v tem smislu uveljavil svoj vpliv.

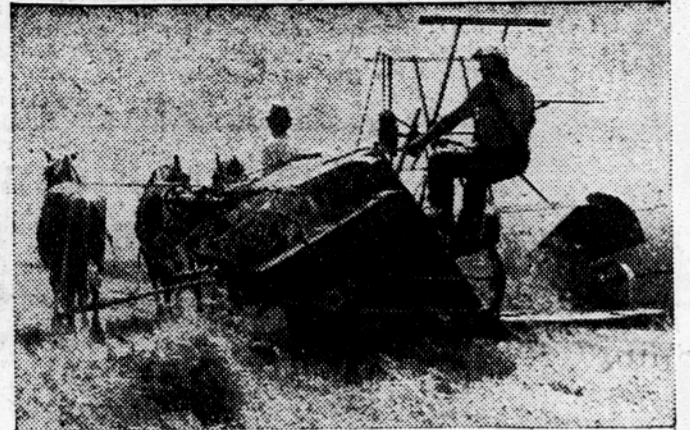
V zvezi z imenovanjem de Castra italijanski tisk omenja še neko okoliščino, ki prav tako kaže, kakšni so bili cilji italijanske vlade pri tej izbiri. Tisk namreč omenja, da je vlada dolgo premišljala, ali naj na to mesto postavi diplomata, ali pa naj jo pri izbiri vodi politična oportunist. Za zadnjo rešitev so se ograbili predvsem predstavniki iredentističnih strank iz Trsta, ki so poudarjali, da bi imenovanje diplomata po političnega svetovalca pri ZVU v Trstu lahko pri javnem mnenju napravilo vtis, da je Italija v Trstu zastopana prav tako kot v drugih tujih državah.

Poleg vseh teh dejstev, ki zelo jasno kažejo, da hoče italijanska vlada iz sklepov londonske konference izluščiti še nekaj več, kakor je s temi dejanskimi že dobila, je za nas predvsem važno dejstvo, da

gre vse to na našo škodo in predstavlja veliko nevarnost za pravice Slovencev v Trstu in coni A. Hkrati pa je to dokaz, da skuša italijanska vlada še bolj zaostri odnose med našo in njihovo državo ter onemogočiti kakršen koli sporazum. Imenovanje italijanskih funkcionarjev, zlasti Diega de Castra in dogodki zadnjih dni kažejo, da italijanska vlada pri njeni politiki vodijo zgolj imperialistične težnje in da ne kaže niti najmanjšega razumevanja za politiko, ki bi bila v korist ohranitve miru in tem delu Evrope. To bi morali upoštevati v Londonu in Washingtonu, ko bodo razpravljali o potrditvi imenovanja Diega de Castra za političnega svetovalca pri angloameriški vojaški upravi v Trstu. Če bodo v to imenovanje, ki ga je mogoče označiti le kot protijugoslovansko provokacijo, privolili, ne bo mogel nihče več verjeti v iskrenost njihovih neštetokrat izraženih želja, da bi naša država in Italija sporazumno rešili tržaško vprašanje. A. S.

Naši geografi na mednarodnem kongresu v Washingtonu

Pred dnevi sta odpotovala na mednarodni geografski kongres v Washingtonu univerzitetna profesorja na geografskem oddelku ljubljanske univerze, akademik dr. Anton Melik in dr. Svetozar Ilesič. Kongresa v Washingtonu se bosta kot zastopnika naše države udeležila še redni profesor na zagrebški univerzi dr. Roglič ter redni profesor na beograjski univerzi akademik dr. Milojević.

Zetev se je tudi pri nas začela

ZAČELO SE JE BORZNO TRGOVANJE S PROSTIMI DEVIZAMI

Novi sproščen način trgovanja z inozemstvom je narekoval ustanovitev deviznih obračunskih mest pri Narodni banki. To so posebne organizacijske enote pri republikanih centralah Narodne banke, ki imajo nalogo olajšati socialističnim gospodarskim organizacijam nakup in prodajo prostih deviz. Socialistično podjetje, ki dobi od izvoznih deviz 45% na prosto razpolaganje, lahko te devize, če nima potrebe plačil v inozemstvu, proda, toda le s posredovanjem deviznega obračunskega

mesta. Socialistično podjetje, ki potrebuje devize za plačilo uvoza ali transportnih storitev v inozemstvu, pa lahko s posredovanjem deviznega obračunskega mesta kupi potrebne proste devize.

Devizna obračunska mesta so nekakšne borze za devize, vendar se po svojem namenu kakor tudi po načinu poslovanja razlikujejo od deviznih borz v kapitalističnem svetu. Predvsem naša devizna obračunska mesta ne morejo biti instrumenti spekulacije z devizami, kakor so to borze v kapitalističnih državah. Preprodaja deviz je prepovedana. Če podjetje kupljene devize ne izkoristi, jo lahko proda samo Narodni banki po uradnem tečaju. Tudi terminski posli zaenkrat niso dovoljeni, čeprav bo morda kasneje kazalo omogočiti podjetjem, da si zaradi sigurnejše kalkulacije vnaprej po določenem tečaju zagotove potrebne devize za uvoz blaga ali pa primerno novčenje deviz od pripravljenih izvoznih kupčij. Razen tega so v kapitalističnem svetu borze privatne ali javnopravne ustanove, medtem ko so naša devizna obračunska mesta organizirana v sestavu Narodne banke, člani pa so lahko le socialistična gospodarska podjetja. Zato na naših deviznih obračunskih mestih kupčij tudi ne posredujejo svobodni senzali, kakor na kapitalističnih borzah, marveč devizni disponenti, ki so uslužbenci Narodne banke. Naposled se vsi zaključki enega dne obračunajo po izračunanem srednjem borznem tečaju za posamezne devize, kar velja tudi v primeru, da se kupčije sklenejo neposredno med deviznimi disponenti včlanjenih socialističnih podjetij. Tako ima ponuden tečaj oziroma limit in posamezni zaključek le posredno vpliv na oblikovanje srednjega borznega tečaja, po katerem se obračunajo vsi zaključki dotičnega dne.

Poslovanje deviznega obračunskega mesta pri republikanih centralah Narodne banke v Ljubljani se je začelo v ponedeljek. Zaenkrat se razvija še v ozkih mejah, saj šele pritekajo devize

od izvoza po 1. juliju. Socialistična podjetja pa se že pripravljajo zaradi neposrednega kupovanja ali prodajanja deviz na sestankih deviznega obračunskega mesta po svojih prijavljenih disponentih. Registracija pri enen republiknem deviznem obračunskem mestu in plačilo letne članarine (ki znaša 50.000 dinarjev, za drugo polletje t. l. pa 25.000 din) daje podjetju pravico kupovati ciziroma prodajati proste devize po svojem disponentu tudi na drugih deviznih obračunskih mestih, kakor n. pr. v Zagrebu ali Beogradu. Za manjše zneske deviz (izpod 300 tisoč din, kolikor znaša minimalni zaključek za kupčije na deviznem obračunskem mestu), kakor tudi za nakupe in prodaje socialističnih podjetij, ki niso včlanjena, pa zbira Narodna banka kupne in prodajne naloge in se pojavlja po svojih disponentih na deviznem obračunskem mestu kot kupec ali prodajalec za svoje komitente.

Čeprav se izvozno podjetje lahko prosto odloči, kako bo prodalo proste devize in kdaj, ker ni predpisan rok, do katerega mora devizni račun likvidirati, se ni bati, da bi podjetja devize zadrževala. Če podjetje proste devize od izvoza ne proda, lahko pride v položaj, da na svojem dinarskem računu ne bo imelo dovolj sredstev za plače. Podjetja pa tudi ne morejo prekomerno kupovati deviz, ker si jih lahko nabavijo samo, če imajo v dinarjih potrebna lastna obratna sredstva pri banki.

Drugi faktor, ki preprečuje anarhičnost v ponudbi in povpraševanju, pa so koeficienti, ki so predpisani za obračunavanje uvoznega in izvoznega blaga. Po teh koeficientih se pri uvozu in izvozu obračunavajo pozitivne in negativne razlike (pozitivne se odvajajo, negativne pa dajo pravico do regresa). Ti koeficienti so postavljeni tako, da izravnajo razlike v strukturi cen pri nas in na svetovnem trgu. Zato n. pr. uvoznim podjetjem ne bo kazalo preplačevati devize na prostem trgu, ker bi v tem primeru kalkulacija cene za uvoženo blago prišla v navzkriž z ostalimi cenami na domačem trgu.

Bosne in Hercegovine Ilija Došen ter veliko število predstavnikov množičnih organizacij v Sarajevu.

Beograd, 9. julija. Danes se je vrnila v Beograd iz Bosne in Hercegovine grška parlamentarna delegacija. Z njo so prišli tudi ljudski poslanec Slavoljub Petrović, ki spremlja delegacijo kot zastopnik Ljudske skupščine FLRJ, ter skupina grških in jugoslovanskih novinarjev.

Po prihodu na beograjsko letališče je vodja grške delegacije g. Gondikas izjavil uredniku Tanjuga, da ga je zelo novdušilo, kar je videl v Bosni in Hercegovini, zlasti pa, kar je videl v Zenici. Ko bodo v dveh ali treh letih končani ti objekti, je dejal g. Gondikas, bodo ljudje iz inozemstva občudovali uspehe, ki jih je dosegla Jugoslavija po težavah v povojnem obdobju. Vaše delo je gigantsko, je pripomnil, ter dejal, da bodo objekti, ki jih je videl v Zenici, po njegovem mnenju ne le največji na Balkanu, pač pa bodo lahko tekmovali tudi s podobnimi v naprednih državah na svetu.

Pri tem je g. Gondikas izročil pozdrave ljudstvu Bosne in Hercegovine in njegovim voditeljem, s katerimi se je seznanila grška delegacija ob svojem bivanju v tej republici.

Katoliški duhovniki morajo dati račun, ker so ponarejali odločbe Prezidija

Mostar, 7. julija. Pred sodnim senatom okrožnega sodišča v Mostaru se zagovarja 5 pripadnikov vatikanske organizacije »Crne halje« zaradi obtožbe, da so delali in zlorabljali ponarejene prepise odločb Prezidija

Ljudske skupščine FLRJ in Ljudske skupščine BiH, zaradi katerih so bili izpuščeni iz kazensko-popoljševalnih zavodov obsojeni vojni zločinci, večinoma katoliški duhovniki. Na obtožni klopi so poleg glavnega obtoženca dr. fra Zvonarja Smiljana, gvardijana frančiškanskega samostana v Mostaru, fra Ferdo Vlaisić, sekretar provinciala mostarske province, Gaudenzije Ivančić, namestnik provinciala, Drago Stojić, član frančiškanskega samostana na Stonu pri Dubrovniku, Jozo Stojić, kmet iz mostarskega okraja, Iva Jurica, kmatica iz mostarskega okraja in uslužbenec okrožnega sodišča v Mostaru Mehmedović.

Zamisel vatikanske organizacije »Crne halje«, s katero so že prej sodelovali nekateri hercegovski katoliški duhovniki, je bila, da bi dobili iz zaporov svojih najzvestejših ljudi in nadaljevali rušilno delo proti ljudstvu in državi. Največ so delali, da bi osvobodili brate — starešine hercegovske province, med njimi tudi Didaka Buića, bivšega provinciala, ki so prej imeli organizacijo poba za naše države bratov in drugih zločincev ter so sodelovali s križarskimi tolkami in širili sovražno propagando. Danes sedi na zatožni klopi vnovič tudi fra Stojić, ki

je bil na ta način izpuščen in se je takoj pridružil ponarejalcem sklepov Prezidija.

Ta organizirana tolpa je delala nad dve leti in je v tem času ponaredila več odločb Prezidija. S pomočjo nepismene kmeticke Ive Jurice in izkoriščajoč njeno versko zaslepljenost, je navezala stike z uslužbencem pisarne okrožnega sodišča v Mostaru Mehmedovićem, ki je ponaredil podpise, dal pečat okrožnega sodišča in tako napravljene ponarejene odločbe pošiljal kazensko-popoljševalnemu zavodu.

Glavni obtoženec Smiljan Zvonar pa je poleg tega že prej podžgal versko nestrpnost in širil sovražno propagando. Izkoristil je cerkev in pripovedoval vernikom, da bodo kmalu dobili oblast križarji in informirojci. »Mar se ne veste, jim je govoril, da je v Ameriki ustanovljena hrvatska vlada, ki ima svojo vojsko, in da to vlado podpira Amerika.« S tem je svoj položaj kot duhoven v službi in obsebnem razgovoru izkoriščal za rovarjenje proti sedanjim ureditvi.

Danes je bil prvi zaslišan Smiljan Zvonar. Priznal je, da je kriv, vendar ni priznal vseh dejanj, za katera ga bremeni obtožnica.

Grški poslanci občudujejo uspehe naših delovnih ljudi

Grški poslanci so se po obisku Zenice in Sarajeva vrnili v Beograd

Sarajevo, 9. julija. Grška parlamentarna delegacija je večeraj takoj po prihodu na sarajevsko letališče nadaljevala pot v Zenico na obisk enega največjih metalurških kombinatov, ki ga grade v naši državi.

Uprava železarn v Zenici je predvala na čast delegaciji slovensko kosilo, ki so se ga udeležili predstavniki Ljudske skupščine LR Bosne in Hercegovine Bogomir Brajkovič, pravosodni minister Zaim Sarac in številni člani delavskega sveta in upravnega odbora železarn. Gostom je zaezel med kosilom dobrodoščilo član mestnega ljudskega odbora Zenice Arif Bačević, ki je poudaril željo vseh delavcev in meščanov Zenice, da bi bilo prijateljstvo med grškimi in jugoslovanskimi narodi v prihodnje še bolj trdno.

Clan Papagosoze stranke Dimitros Babakos se je v odgovoru na besede predstavnika Zenice zahvalil za prišten sprejem.

»Grški« je dejal Babakos, posebno cenijo narode, ki se bore za svojo svobodo in neodvisnost, kar zlasti velja za narode v Jugoslaviji. Bivanje v vaši državi bomo ohranili v najlepšem spominu in bomo odsli od tod z najlepšimi vtisi. Ko to rečem, mislim na vrednost jugoslovanskega ljudstva ter na njegove velike napore za obnovo države. Tukaj smo ugotovili, da je jugoslovansko ljudstvo marljivo, pošteno in iskreno ter napredno. Zlasti nas veseli dejstvo, da se odpirajo nove perspektive glede na razvoj odnosov med našima državama. Jugoslovanski in grški narodi so imeli vselej skupne želje za mir in ljubezen med narodi. Iskreni napori za zblizanje med temi narodi in iskreno prijateljstvo s Turčijo bodo nedvomno okrepili mir na Balkanu, ki ga narodi tako potrebujejo.

Gosti so odšli po kosilu na gradbišče metalurškega kombinata v spremstvu glavnega inženirja Matevca Hafnerja ter si ogledali vse naprave.

Prezidij Ljudske skupščine Bosne in Hercegovine je priredil sinoči sprejem v počastitev grške parlamentarne delegacije, ki je prispela v Sarajevo po obisku v metalurškem kombinatu železarn v Zenici.

Poleg grških gostov so se sprejema udeležili predsednik vlade Bosne in Hercegovine Djuro Pucar, predsednik Prezidija Ljudske skupščine Bosne in Hercegovine Vlado Segrt, člani vlade Avdo Humo, Sefket Maglajić, Radovan Lapić, Todor Vujasinović, Zaim Sarac, predsednik vrhovnega sodišča

Zborovanje proti londonskim sklepom prepovedano

Sovjetske spletke okrog tržaškega vprašanja

Trst, 9. julija. Konso predsedstvo, kateremu načeluje prof. dr. Ginno Palutan, je prepovedalo protestno zborovanje proti sklepom londonske konference, katerega je nameravala organizirati 11. t. m. na Trgu Garibaldi Slovansko-italijanska ljudska fronta. Isto predsedstvo je prepovedalo tudi lepljenje lepakov in tiskanje letakov s parolami proti londonskim sklepom.

Ko »Primorski dnevniki« poročajo o tej prepovedi, poudarjajo, da konso predsedstvo na ta način onemogoča, da bi Tržčanini na javnem mestu izrazili svojo voljo in ponovno povedali to, kar so povedali že ob majskih volitvah, ko je skoraj 50% volivcev glasovalo proti iredentističnim strankam, da v Trstu in coni A nočejo Italije, niti ne rimskih funkcionarjev. List poudarja, da je konso predsednik dr. Palutan po imenovanju italijanskih funkcionarjev pri angloameriški vojaški upravi v Trstu postal še samovoljniji in brezobzirnejši.

Tržaška mladinska brigada na poti v Jugoslavijo

Trst, 9. julija. Jutri bo odpotovala iz Trsta 40-članska mladinska brigada, ki se bo udeležila prvostoljnega dela v Jugoslaviji pri gradnji hidroelektrične centrale v Vinodolu. Brigada bo ostala v Vinodolu tri tedne, nakar bo odšla za nekaj dni na oddih v eno izmed jugoslovanskih obmorskih letovišč.

Naš delegat na zdravniški konferenci v Londonu

London, 9. julija (Tanjug). Predsednik jugoslovanske zvezne komisije za boj proti tuberkulozi dr. Robert Neubauer je prispel v London, kjer se bo udeležil konference britanskega zdravniškega društva za zatiranje tuberkuloze. Dr. Neubauer bo tudi govoril na tej konferenci. Dr. Neubauer je v razgovoru z dopisnikom Tanjuga izjavil, da bo v svojem govoru navedel jugoslovanske ukrepe za zatiranje te nevarne bolezni, in izrazil prepričanje, da bodo na tej konferenci razpravljali tudi o novih metodah za boj proti tuberkulozi. — Konferenca britanskega zdravniškega društva se je večeraj slovesno začela. Na konferenci so predstavniki zdravniških društev iz 15 držav.

londonske konference. Hkrati pa opozarja, da kombinorovski tisk v Italiji še doslej ni objavil te note, razen v tržaški izdaji »Unitas«, katero berejo samo v Trstu. V zvezi s tem naglašajo »Primorski dnevniki«, da je to ponoven dokaz, da sovjetska agentura v Rimu s Togliattijem na čelu odobrava londonske sklepe.

Tov. Viktor Avbelj — predsednik Glavne zadrudne zveze Slovenije

Ko je v soboto dopoldne nadaljeval svoje delo zbor Republike zveze kmetijskih zadrug, je med drugim izvolil 45-članski upravni odbor Glavne zadrudne zveze Slovenije, ki se je popoldne po končanem zboru sestel in izvolil izvršni odbor zveze. Upravni odbor je soglasno izvolil za predsednika izvršnega odbora tov. Viktorja Avbelja, za podpredsednika pa tov. Maksa Krmelja in Jožeta Ingolica. Za člana odbora so bili izvoljeni naslednji tovariši: ing. Jože Levstik, ing. Vilma Pirkovič, Franc Simonič, Franc Lubej, Stane Sovinc, Zoran Zagar, Ivan Jakomin, Jaka Perovšek, Anica Kovač, Anton Gašpir, Ludvik Mozetič in Jakob Silc.

Seja vlade LR Hrvatske

Zagreb, 7. julija. Na današnji seji vlade LR Hrvatske so preselili načrte zakonov o ljudskih odborih okrajev, občin, mest in mestnih občin, načrt zakona o volitvi in odpuščanju odbornikov ljudskih odborov in načrt zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o prezidiju Sabora. Te zakonske predloge je vlada poslala Saboru LR Hrvatske, ki je sklican na izredno zasedanje 14. julija.

Pred Dnevom vstaje

SLOVENSKI
POROČEVALEC17. avgusta 1942.
Leto V. Štev. 22.

NA POLOŽAJU 15. JULIJA 1942

Glavni štab slovenske partizanske vojske poroča: Proti koncu prve polovice tega meseca je zbral sovražnik na črti Grosuplje—Videm—Žužemberk okrog 7000 vojakov. Začel je z izpadi na osvobodjeno ozemlje in sicer iz Žužemberka, Stične, Grosuplje in Vidma.

Slovenska partizanska vojska je hrabro odbila sovražnika in to s takimi izgubami, da se je sovražnik umaknil celo s tistih položajev, ki jih je dotlej obvladal.

Dne 13. julija je sovražnik izpraznil Žužemberk, v katerega so potem vkrakale naše čete.

»Slovenski poročevalec«, 3. avg. 1942.

Velik uspeh III. grupe
partizanskih odredov v juniju

NA POLOŽAJU 15. JULIJA 1942.

Posebno poročilo Glavnega štaba slovenske partizanske vojske.

V teku meseca junija je imela samo III. grupa odredov naslednje uspehe:

882 italijanskih vojakov ubitih, nad 300 ranjenih, 83 italijanskih oficirjev ubitih, 2 ranjena, 12 Italijanov ujetih, 59 Nemcev ubitih in 4 ranjenih, 28 denunciantov ubitih, 4 italijanski vojvohi ubiti (med njimi dve ženski).

Sovražniku je bil zaplenjen naslednji vojaški material: 51 pušk, 1 puškomitraljez, 1 težki mitraljez, 4 pištole, 5.630 nabojev in 366 ročnih granat.

Zelezniška proga je bila devetkrat minirana. Šest vlakov je bilo iztirjenih, izvršenih je bilo 11 napadov na transportne vlake, porušena sta bila tudi en vodovod in en transformator.

Naše izgube na področju III. grupe so bile naslednje: Od bombardiranja je bilo med civilnim prebivalstvom 30 ranjenih in 5 mrtvih. Padlo je 10 partizanov, 2 sta bila ubita, 51 je bilo ranjenih.

»Slovenski poročevalec«, 3. avg. 1942.

Viktor Avbelj:

Dosedanji uspehi so dokazali
prednosti večjih kmetijskih obratov

Govor na zboru Republiške zveze kmetijskih zadrug

Pred dobrim tednom je Glavni odbor Osvobodilne fronte razpravljala o nalogah Fronte v pogledu izgrajevanja naših kmetijskih zadrug. Te sklepe Glavnega odbora Osvobodilne fronte gotovo poznate, saj ste jih lahko čitali v naših časopisih. Mislim, da je prav, če te sklepe, te ugotovitve Glavnega odbora OF celotna zadruga organizacija sprejme tudi kot svoje sklepe in vloži vse svoje delo, vse svoj trud za njihovo uresničenje.

Tovariši, ko govorimo o kmetijskih problemih in posebej o problemih, s katerimi bi se morale baviti naše kmetijske zadruge, je nujno pogledati na odnose sil, posebej v Sloveniji in v Jugoslaviji sploh. Pri tem je treba ugotoviti, da smo pri graditvi socialističnih odnosov in graditvi socialističnih pozicij v naši državi dosegli dosedaj velike uspehe. V Sloveniji na primer imamo socialno strukturo izrazito v korist industrijskega delavstva, ker je več kot 50% vsega našega prebivalstva vezano na industrijo in na mesta in samo 46% na kmetijstvo. Dohodek, ki ga ustvarja industrijski del prebivalstva je v Sloveniji precej večji od dohodkov, ki jih ustvarja kmetijska gospodarstva. Če ustvari industrijski del prebivalstva 94 milijard dinarjev na leto na račun akumulacije in fondov, če ustvari kmetijski sektor sam 4,6 milijard akumulacije in fondov na leto, je s tem jasno izkazana velika premoč našega socialističnega sektorja, je s tem izkazan že značaj, je s tem dana jasna perspektiva naše poti v bodoče, obenem pa odločna garancija, da ne more biti pri nas nobene druge poti kot odločna pot v socializem, ki jo moramo do kraja prehoditi tudi na naši vasi.

Takšni odnosi pa veljajo ne samo za Slovenijo, ki je trenutno še vedno najbolj industrijska republika, ampak veljajo za vsa Jugoslavijo. Čeprav je razmerje prebivalstva, ki je vezano na industrijo oz. na kmetijstvo, drugačno v celotni državi, čeprav je 68% vezano na kmetijstvo in samo 32% na industrijo, je vendarle — če upoštevamo dohodek, akumulacijo, ki jo ustvari industrijski del prebivalstva — velika prednost na strani našega socialističnega sektorja. Ne samo te številke, ampak predvsem notranji odnosi, zavest naših delavcev kolektivov je tisto, kar daje obsežne celotni naši stvarnosti. S tem, ko so delovni kolektivi prevzeli upravljanje podjetij v svoje roke, s tem ko dejansko v Jugoslaviji prvič v zgodovini uresničujemo velike cilje, ki so jih izrekli Marx, Engels in Lenin, s tem smo ustvarili tako močno osnovo za dokončno uresničenje socializma pri nas, da ga ne more nihče več ogroziti. Zato bi bilo absolutno nepravilno, če bi kdorkoli mislil, da lahko privatni sektor, drobna blagovna proizvodnja, ki poraja kapitalistične odnose v kmetijstvu, kakorkoli in samo za trenutek ogrozi izgradnjo socializma pri nas. Tega, tovariši, se morajo zavedati vsi tisti, ki ob raznih naših ukrepih hočejo zavestno dokazovati, da odstopamo od izgradnje socializma, da odstopamo od socializacije na vasi. Naj razpravljamo o kakršni koli reorganizaciji v našem kmetijstvu, naj govorimo o kakršnih koli odnosih v kmetijstvu, o kakršnih koli drugih prijemih v graditvi kmetijskega združništva, eno mora biti jasno vsakemu, da od graditve socializma na vasi nikdar nismo in nikdar ne bomo odstopili.

posest naših zadrug tudi v bodoče bistveno ne povečala, da bi tudi v bodoče delovne zadruge ostale preozka oblika za to, da bi lahko odločujoče vplivale na socializacijo naše vasi. Ne bi smeli biti enostranski pri oceni vloge naših delovnih zadrug. Niz prednosti so pokazale. Marsikatera je pokazala ogromno volje, ogromno truda in tudi dosegla velike uspehe. Nepravilno pa bi bilo, če ne bi hkrati upoštevali vseh negativnosti, ki jih lahko vsak dan opazujemo. Zaradi tega je brez vsakega dvoma pravilna odločitev, da v sedanjem stanju pomenijo splošne kmetijske zadruge osnovno metodo našega dela pri utrjevanju socialističnih odnosov na vasi. Tovariši diskutirajte so precej govorili o reorganizaciji delovnih zadrug oziroma o reorganizaciji kmetijskih zadrug na sploh. Imel sem občutek, tovariši, da besede reorganizacija ne razumemo enotno, da poedini tovariši razumejo to besedo popolnoma drugače, kot smo jo mi hoteli obrazložiti. Zato bi hotel povedati samo nekaj besed, kako smo si reorganizacijo predstavljali mi, ki smo v republikanskem merilu o teh stvareh podrobneje govorili. Popolnoma jasno je, kaj si predstavljamo pod reorganizacijo pasivnih delovnih zadrug. Mi smo namreč pri ustanavljanju delovnih za-

drug uporabli po vsej Sloveniji iste ukrepe in iste oblike. Mi smo v Križu nad Jesenicami, na pobočju same Golice, dalje v Tolminu, Bohinju itd. ustanavljali delovne zadruge z osnovnim namenom skupnega obdelovanja zemlje, prav tako, kot v žitornih krajih Prekmurja itd. Vsi pa vemo, da zadruge v Tolminu nimajo takih pogojev, da zadruge v Sloveniji sploh nimajo takih pogojev kot v Vojvodini. Vemo za primer, ko ima kmetijska zadruga v Tolminu 3 in pol ha obdelovalne zemlje. Poslali smo tja ekipo, da bi preiskala možnosti nadaljnje obstoja te zadruge. Ekipo je ugotovila, da ima ta zadruga neomejene možnosti razvoja, saj lahko pridobi še dva in pol hektara obdelovalne zemlje itd. V resnici ni tako! V tej zadruzi imajo skupne gozdove in pašnike, ki predstavljajo osnovo za gospodarjenje te zadruge. Zato pa ni potrebna skupnost v obdelovanju polj. Mi njihovo zemljo lahko mirno razdelimo nazaj lastnikom. Imajo lahko skupno upravo gozdov, skupno živinorejsko farmo, ne pa da se fablonsko držijo naslova KDZ. Slična situacija je po vsej Primorski, slična tudi po goratih predelih drugje: v bohinjškem kotu, na Pohorju itd. Pasivne zadruge, se pravi zadruge, ki nimajo možnosti rentabilnega gospodarjenja, moramo korajžno reorganizirati. Mi tega dosedaj

v Sloveniji nismo izvršili, čeprav mnogo govorimo o reorganizaciji. Govorimo celo več, da se nismo sporazumeli pri besedi reorganizacija, da obstoja bojazen, da se bodo vse zadruge razšle. V celoti je bilo dosedaj reorganiziranih 68 zadrug. Po naših podatkih je najmanj 160 zadrug takih, ki nimajo ekonomske osnove za nadaljni obstoj kot kmetijske delovne zadruge. Samo da se razumemo: vsaka pasivna delovna zadruga pa ima možnosti obdržati nekaj skupnega. Ko govorimo o reorganizaciji pasivnih zadrug, moramo vedeti, da je možnost pri vseh teh zadrugah obdržati nekaj skupnega in da bo zadruga na preostali skupni zemlji lahko gojila tiste kulture, ki bodo popsevne proizvodnje v sklopu te zadruge. Če bi tako razumeli linijo o reorganizaciji pasivnih zadrug, bi jo pravilno razumeli. Prav ta skupna proizvodna sredstva so pogoj za razvoj združništva na vasi. Samo ponekod to ne bo zemlja, zlasti pa ne bo obdelovanje orne zemlje, če te ni. Zakaj bi si dajali lažno obliko zadruge? Obdržimo stik z življenjem. Nič ne more dajati sablon, ampak upoštevajmo konkretne položaj na vsaki vasi, pa nas nobena direktiva od zgoraj ne bo mogla zmotiti v našem poslovanju in odvrtiti od naših nalog in jasnih pogledov na naše naloge na vasi.

Organizacijo zadrug je treba imeti v rokah

Imamo vrsto delovnih zadrug, ki imajo v skupnih proizvodnih sredstvih odlične pogoje, da lahko gospodarijo in tudi zemlja daje take pogoje. Sklep GO OF je bil, da poleg pasivnih zadrug reorganiziramo tudi tiste delovne zadruge, ki imajo sicer vse pogoje za dobro gospodarstvo, v katerih pa so notranji odnosi tako slabi, da ne moremo pričakovati dobrega gospodarjenja v njih, da bi imeli v bodoče vse večje težave s temi zadrugami, da bi morali v bodoče te obdelovalne skupnosti držati skupaj s silo, da ne bi mogli doseči priložnostne odločitve kmetov združnikov, da se na prejem ostanejo v tej obdelovalni skupnosti, v tej delovni zadruzi. To je vazen sklep. Tak sklep bi lahko služil sovražnikom za to, da bi dokazovali, da je v vsaki delovni zadruzi nevezdržno stanje. Sovražniki socializma na vasi bi lahko ugotovili, da v nobeni kmetijski zadruzi, tudi v tisti ne, ki ima ekonomske pogoje za dobro gospodarjenje, notranji odnosi niso urejeni in da je treba vse reorganizirati. Tovariši, GO OF je lahko izdal tak sklep in jaz se v celoti strinjam z njim in smatram, da je prav, če se ves današnji občni zbor s tem strinja, ampak samo pod pogojem, da zadruga organizacije, naše politične organizacije, upravno-oblastne organizacije krepko drže stvar v svojih rokah. Drugače se nam lahko zgodi, da bodo reorganizirani v smislu ponovne razdelitve zemlje tudi take zadruge, kjer je notranje stanje v redu, to pa ne bi bilo prav, ker tudi v bodoče ne odstopamo od formiranja večjih kmetijskih gospodarstev. Bilo bi škoda, če bi takšna kmetijska gospodarstva razpuščali takrat, ko imamo jasno perspektivo pred seboj, da bomo ponovno ustanavljali večja zadruga posvetva.

lihi skupnosti. Naša davčna politika v bodoče bo takšna, da bodo veliki kmetje plačevali dosti več davka kakor mali. Ta progresija bo v škodo velikega kmeta in mislim, da bo to vplivalo, da bodo dali svoj zemljo, ali pa en del zemlje v najem splošnim kmetijskim zadrugam, to pa seveda za pravilno namerno. Treba je držati tako skupnosti za vsako ceno, kar mislim, da ni težko. Če bomo morali imeti za to, da bi obdržali zadruge takšne kot so, stalne milicinke, stalno opravka s toilstvom in sodišči, mislim, da je za nas dosti ugodnejše, da formiramo le nekatera skupna proizvodna sredstva, da pa zemljo razdelimo. Najboljše pa je, če jo delno razdelimo, delno pa ostane v najemu. Mi imamo poleg tega tudi zadruge, v katerih sploh ni govora o tem, da ne bi ostale v celoti v obsegu, v kakršnem so danes. Takih zadrug bo po našem mnenju v Sloveniji preko 100. Tem zadrugam bo v bodoče treba dati vse ugodnosti in polno pomoč, da se nadalje v svojo korist, v korist skupnosti in za zgrad vsem ostalim, razvijajo socialistične odnose na vasi. Ko govorimo o reorganizaciji aktivnih zadrug, pravzaprav mislimo pod to reorganizacijo spremembe notranjih odnosov v delovnih zadrugah, kar pa v bodoče seveda velja tudi za vsa zadruga posvetva, ki so se in ki se bodo organizirala v okviru splošnih kmetijskih zadrug.

Dosti smo govorili o tem, kako je bil način nagrajevanja v delovnih zadrugah zgrešen. Ta način nagrajevanja je dal le nenuhom prav toliko, kot tistim članom, ki so vse svoje sile prispevali, da bi bilo delo čim uspešnejše. Zaradi tega bo v bodoče nujno, ne samo na splo-

no, ampak na konkretnih primerih v poedinih kmetijskih zadrugah in na združnih posestvih temeljito študirati te odnose in tako najti pot res pravičnega nagrajevanja članov zadrugnikov, članov obdelovalnih skupnosti.

Drug tak pojav, ki je negativno vplival na razvoj delovnih zadrug, je brez dvoma vprašanje izplačevanja rente. Mi dosedaj rente nismo izplačevali, oziroma imeli smo primere, da so nekateri zadruge plačevali 1 din rente za vsak ha. To ne more urejevati notranjih odnosov v delovnih zadrugah. Pravilno bi bilo, da bi vsakdo, kdor dela na združnem posestvu, prejel tako plačilo za svoje delo, kakršno omogočajo pogoji dotičnega posestva. Mi vidimo, da je na državnih posestvih možno plačevati delavce približno 250 do 300 din za delovni dan. Ne bi hotel dajati s tem samo približnega merila za plačevanje delavcev v delovnih zadrugah, ampak pravilno in pravično bi bilo, da vsak, kdor dela na združnem posestvu, dobi primerno plačilo. Vse ostale odnose znotraj delovne zadruge oziroma zadruga posvetva pa bi morali reševati z rento. Tisti kmet, ki je več vložil v kmetijsko posestvo, bi moral dobiti večjo rento. S to rento bi kril svoje ostale izdatke. Nepravilno je, da nekateri zadruge dajejo otroške doličke. Ni to pravičen način. Pravilno bi bilo, da vsak kmet rešuje problem preživljanja otrok s tem, da dobi rento, kakršno pač prenese tisti del zemlje, ki ga je vložil v zadrugo. Redno izplačevanja, pravilno izračunana renta bi v bodoče lahko v marsičem prispevala h krepitvi naših združnih kmetijskih gospodarstev.

Doseči moramo čim večje
sodelovanje delovnih kmetov
pri reševanju združnih vprašani

Nadaljnji pojav, ki ga je treba kritizirati, je vprašanje nedemokratičnosti v poslovanju združnih organizacij, pa tudi v poslovanju naših delovnih zadrug in splošnih kmetijskih zadrug. Nekateri tovariši so to vprašanje že postavili v diskusiji. Ko govorimo o demokraciji, mislim, da moramo najprej ugotoviti, za koga demokracija. Mi nismo upravičeni govoriti o demokraciji na sploh in za vsakogar. Ko govorimo o demokraciji, smatram kot nujno, da vse večje število kmetijskega prebivalstva neposredno pritegujemo v upravljanje z združno imovino in k odločanju o delovanju naših kmetijskih zadrug in združnih organizacij na sploh. Nikakor ne mislim pri tem, da je treba puščati tistem elementom, ki bi se hoteli uveljaviti v škodo naše poti, ki si jo danes ponovno zadržujemo. Mi opazujemo, da je bila naša velika slabost v tem, ker nismo znali pritegniti čimvečjega števila združnih članov k sodelovanju v življenju združne organizacije. Imamo pojave diktature in nezanimanja za usodo splošnih kmetijskih zadrug, imamo primere nedelavnosti upravnih odborov. Doseči moramo čim večje sodelovanje delovnih kmetov pri reševanju združnih vprašani. To je brez dvoma ena najvažnejših naših nalog; odpravljati slabosti v tem

pogledu v našem dosedanjem delu, je prav tako ena naših najvažnejših nalog.

Nadaljnja pomanjkljivost je zelo dostikrat slabo strokovno vodstvo. Če bi imeli boljše strokovno vodstvo naših kmetijskih obratov, bi brez dvoma lahko delovne zadruge, trgovine splošnih kmetijskih zadrug, ekonomije, zadruga posvetva, naše splošne kmetijske zadruge dosegle veliko večje uspehe; imeli bi boljši pregled, kako se gospodarja v zadrugah, kako se uporablja akumulacija in kako se uporabljajo ustvarjena skupna zadruga sredstva. S tem pa bi lahko preprečili večje defravdacije, ki jih beležimo v naših splošnih kmetijskih zadrugah. Vprašanje strokovnega vodstva znotraj naših zadrug in prav posebno naših obdelovalnih skupnosti, je tako važno vprašanje, da mu bodo morale posvetiti vso pozornost Glavna zadruga zveza, vse okrajne zadruga zveze in prav tako vse naše politične organizacije.

Ko govorimo o reorganizaciji delovnih zadrug, je treba v prvi vrsti razumeti, da reorganizacija ne more biti anarhično, samovoljno odločanje na terenu, ampak da bomo reorganizirali naše zadruge v tem smislu, kot sem rekel. To pa bomo dosegli, če bodo vse naše zadruga organizacije dejansko vodile reorganizacijo, ne pa jo

Nadaljevanje na 6. strani

Tudi v bodoče ne moremo ostati
pri razdrobljenih kmetijskih
posestvih

Tovariši, ko razpravljamo o reorganizaciji, o odnosih do združništva, o vlogi kmetijskih zadrug, potem gre jasno tu za iskanje poti, po kateri bomo šli pri graditvi socializma v kmetijstvu. Ta pot pa mora biti taka, da bomo čimprej in čimmanj boleče zgradili socializem tudi na vasi. Ko govorimo o poteku graditve socializma na vasi, je nujno, da v celoti pristajamo na ugotovitve CK KPJ, ki jih vsebuje njegovo navodilo partijskih organizacijam. Te ugotovitve, tovariši, poznamo, vsem nam so znane. Vendar jih še ponavljamo, ker je prav, da jih še večkrat ponavljamo; ta navodila govorijo o tem, da kmečka delovna zadruga ni tista najprimernejša oblika, kot smo mi to od kmečke delovne zadruge pričakovali. Ne zaradi tega, ker bi mi odstopali od formiranja večjih kmetijskih posestev, ampak predvsem zaradi notranjih odnosov v obstoječih delovnih zadrugah, predvsem zaradi načina ustanavljanja teh večjih kmetijskih obratov. Prednosti večjih kmetijskih obratov so zelo očitno izkazane. Podatki, ki jih je navedel tov. Ingolič, jasno kažejo, da so že naše delovne zadruge kljub vsem pomanjkljivostim njihovega dela, njihove notranje organizacije, notranjih odnosov, vendarle jasno pokazale vse prednosti večjih kmetijskih obratov. Člani delovnih zadrug so dali na hektar 22,4% manj dela in so prejeli za to 15,5% višje plačilo. Če bi člani zadrug vložili v svoje zadruge ne 22% manj dela, ampak prav toliko dela kot privatniki v svojo zemljo, bi dohodek bil ne samo 15%, ampak 40 do 50% večji. To seveda zaradi tega, ker je na večjih obratih edino mogoče uporabljati vsa moderna agrotehnična sredstva za obdelovanje

naše zemlje in za povečevanje naše kmetijske proizvodnje. Če ugotovimo po dejstvih, da so že naši združniki v kmetijskih obratih pokazali take prednosti, je jasno, da tudi v bodoče ne moremo ostati pri razdrobljenih kmetijskih posestvih. Brez vsakega dvoma bo tako v korist kmeta samega kakor tudi v korist celotne družbe tudi v bodoče treba organizirati velike sposobne kmetijske obrate. Vprašanje je le, ali jih bomo organizirali v obliki delovnih zadrug, ali jih bomo organizirali na način administrativnega vključevanja poedinih kmetov privatnikov v ta večja posvetva, ali jih bomo organizirali na drug način.

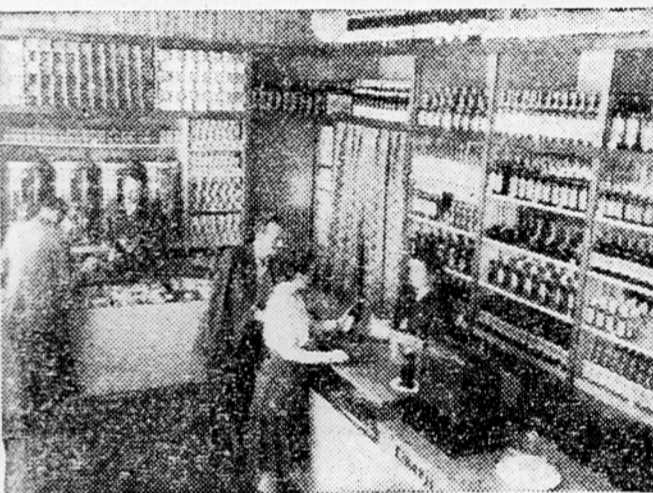
Eden od tovarišev diskutantov je govoril o tem, kako ponekod kmetje beže od splošnih kmetijskih zadrug, češ saj hoče dosegati isto, česar niste mogli preko delovnih zadrug. Res je, tovariši, mi hočemo doseči socializacijo naše vasi preko splošnih kmetijskih zadrug in tu mora biti naš program jasn. Tu nimamo pred nikomur kaj skrivati in to se mora jasno čutiti v vsem našem delu na vasi. Pod temi parolami bomo lahko izvojevali borbo na vasi za organiziranje teh socialističnih odnosov. Nobeno oportunistično stališče ne bi bilo tu na mestu, razlika je samo v načinu graditve socializma brez prisiljevanja. Vodili bomo tako ekonomske politike, katere prvi sadovi že kažejo jasno, da bo gospodarska nujnost zahtevala od kmetov združevanje njihovih sil. To se pravi, da bo naša ekonomska politika na vasi takšna, da bo prispevala k odrejanju stališča poedinih kmetov, privatnih kmetov, do splošnih kmetijskih zadrug in tudi do kmetijskih posestev v okviru teh splošnih kmetijskih zadrug.

Slabosti delovnih zadrug

Tovariši, mi ugotavljamo, da delovna zadruga ni tista oblika, praku katere bi mi najlažje in najučinkoviteje formirali socialistične odnose na vasi. Predvsem hočem ponoviti nekaj števil. Naše delovne zadruge v Sloveniji so izredno majhne, razen nekaterih izjem, obsegajo samo manjši del kmetijskih prebivalcev ene vasi. Tudi če v celoti gledamo naše delovne zadruge, posejdujejo malo zemlje. Skupno je bilo vloženo od strani kmetov le 52.000 ha v celi republiki. To je precej manj, kot ima zemlje eno samo državno posestvo v Vojvodini. To se pravi, da celotne površine zemlje vložene v delovne zadruge še ne morejo predstavljati bistvene spremembe v odnosih na vasi, čeprav je njihova proizvodnja relativno večja. Proizvajala delovnih zadrug je pa vendar absolutno tako majhna, da ne moremo odločujoče poseči s to proizvodnjo na kmečko tržišče. To se pravi, da bi se

so prav zaradi ozkosti, ki je tipična zlasti za zadruge v Sloveniji, drugod je položaj drugačen, ponekod razdelje vas na dvoje, in to včasih tudi zaradi tega, ker taka zadruga ni bila vzorno posestvo na vasi in so ljudje včasih dobronamerni pa tudi slabonamerni, lahko opazovali najrazličnejše napake v samem delu teh naših zadrug. Zelo dostikrat so naši najboljši tovariši šli v te delovne skupnosti. S tem pa, ko so stopili v te skupnosti, so zelo otežili možnost svojega dela, možnost vplivanja na ostali del vasi, ki je ostal izven delovnih zadrug in ki se je izoliral od naprednejših ljudi na vasi, ki so delali v kmetijskih zadrugah.

Končno bi ponovili še eno ugotovitev, namreč da mi nismo mogli gledati na način ustanavljanja in stanja naših delovnih zadrug pričakovati, da bo v bližnji bodočnosti privatni kmet množično vstopal v delovne zadruge. To se pravi, da bi se

Notranjost »Mocca« v Puharjevli ulici

OB LJUBLJANSKEM TEDNU TURIZMA

Iz anonimnosti
v solidno trgovsko
poslovanje

Danes, ko nas spremlja na vsakem koraku govornica, pisana, tiskana in druga reklama naših trgovskih, pa tudi industrijskih podjetij, ne more škodovati, če se spomnimo, kako je bilo s tem v času distribucije, zagotovljene preskrbe in podobno, skratka v nujnem predhodnem razdobju administrativnega socializma. Reklame takrat pri nas skoraj ni bilo, in sicer iz zelo preprostih razlogov: prvič sta bila splošno pomanjkanje blaga in materialna izčrpanost naših ljudi v prvih letih po vojni tako velika, da je šlo vse za denar, da se je le pojavilo na trgu, drugič pa pravzaprav skoraj nismo imeli kaj reklamirati: ne oblika ne vsebina, da, niti kvaliteta ni bila važna. Če je danes drugače, tedaj je to nedvomno velik uspeh in plod naših skupnih naporov za boljše življenje.

Na vsak način drži, da je letosnja Ljubljana zelo drugačnega od lanske. To ne zadeva le njene zunanosti, temveč tudi notranjost, predvsem trgovskih lokalov in izložb. Stopimo n. pr. v »Mocca« v Puharjevli ulici, poslovalnico »Delikatess«, tega pravkar rojenega novega detalističnega trgovskega podjetja v Ljubljani. Na prvi pogled priseneči človeka lepi inventar, smotrna razmestitev razpoložljivega specialističnega blaga in — vrečke z okusno firmo podjetja. Tudi uporabljanje teh vrečk je novost v poslovanju naših trgovskih podjetij. Povedo nam namreč, da se je naša socialistična trgovina končno spomnila pomena tradicije. Gotovo je tradicija kaj malo revolucionarna stvar, vendar ne moremo kar tako mimo nje: vsaj na določeni področjih človeške delavnosti ne. Ime samo pogosto res jamči za kvaliteto in prav to želi doseči »Mocca«. Odpravljajo se nekdajne reklame in trgovske anonimnosti — spomnimo se le uniformiranih rajonskih trgovskih podjetij, kakor »Hrana« in drugih, s številkami poslovalnic od 1 do 30 ali še dalje — je nedvomna hvala vredno, saj nam pove, da naša trgovina

ne želi ostati še naprej v taki anonimnosti, ki prej ko slej omogoča, da očišani kupca. Druga posebnost te prodajalne je v uvajanju lastne embalaže. Če želite olje ali mast, ni nujno, da pridete s steklenico. Z embalažo vred dobite po želji oljivo ali bučno olje in čisto mast, na vsem tem je za zopet firma »Mocca«, češ, če po naši krivdi niste zadovoljni, veste, kam se vrnete, da vam zamenjamo. Skratka: »Mocca«, pravnice, naj zavzame mesto nekdanje Meina, ki ga imajo naše gospodinjice gotovo še v najlepšem spominu.

Takih specializiranih prodajalnic je uredila »Delikatess« že več. Pri »Bonbona« n. pr. na Titovi cesti 1 b — majhni, kar intimni prodajalni — posrežejo kupcu lahko z 13 vrstami navadnih in tremi vrstami čokoladnih bonbonov. V poslovalnici »Pod Gradom« na Mestnem trgu, ki se ponaša upravičeno s svojo prav svojstveno ureditvijo, se človek lahko okrepča pa tudi ohladi v vročih poletnih dneh: vse stene so obložene z belimi ploščicami, iz katerih diha prijeten hlad. Prav pred kratkim je začela poslovalnica na Miklošičevi cesti »Tosca«. Se nedolgo tega je bila ta najlepša ljubljanska cesta s postaje v mesto kaj klavna in nekdo je celo trdil, da si mora v njenem zgornjem delu ponoči svetiti z žepno svetilko. To bo kmalu drugače, deloma pa že je. Prostore bivšega SAP adaptira n. pr. Jugovinil in med lokali, ki naj olepšajo lice te ceste, je tudi »Tosca«. Ne mislite, da gre za velik lokal. Nasprotno, majhen je, kar intimen, kakor že omenjeni »Bonbona«. Vendar je na zelo primernem kraju, saj gre dnevno tud mimo na deset-tisoče ljudi z vlaka in na vlak in prav od teh bo nedvomno marsikdo stopil vanjo, da si kupi bonbonov, keksov, steklenično likerja ali kaj podobnega, kar mu bo prav prišlo na poti v vročini, ki zbudi željo in po polni vožnji pogosto neprepoznavno obžalovanje: kako da se nisem spomnil in pravočasno zalotil že v Ljubljani!

Že dolgo se kuha

Beležke iz elektrarne, kjer je dovoljeno pretepati delavce

V brestaniški (rajhenburški) elektrarni se že dolgo kuha. Toda vsa ta nesnaga je tako trda in žilava, da se kar ni hotela in se še do danes ni skuhalo, toda sedaj je tik pred tem, da zavre, da se razlije čez rob in odnese vse, ki so hoteli zavreti časa tok. Toda kaj bi vam razlagal na dolgo in široko, odkrijmo temni zastor!

Zakaj delavci molčijo?

Po Brestanici (nekdanjem Rajhenburgu) krožijo najrazličnejše govornice o terorju, ki vlada v njihovi elektrarni, o birokratski kliski, ki tam nemejnoma gospodarji, o direktorju Javoriču, ki ne živi in ne dela tako, kot bi moral, o krajaž, pijančevanju in o celo o tem, da pretepa delavce, je slišati. Toda, ko me je pot zanesla v velike delavnice omrežne elektrarne mi skoraj noben delavec o tem ni ničesar povedal. »Mi ne vemo, vse je v redu! Mi se v to ne vtikamo!« Toliko in nič več nisem zvedel v elektrarni.

Mnogo več pa sem slišal v hladni senci gostilne »Pod Lipom«, ko sem pritaknil uho in ujel pogovor skupine delavcev iz elektrarne, toda stikal sem se naprej in odkril še več.

Sorodniki in znanci — neomejeni gospodarji

Ko je bila leta 1945 dokončano razcefrana Hitlerjeva zastava, je pribežal v takratni Rajhenburg mlad nemški vojak Silvo Mozer. Leta 1941 je takrat prvi v Osijeku, kjer je takrat živel pri svojih starših, oblekel uniformo Hitlerjugenda, kot zvestemu kulturbundovcu je to bila tudi sveta dolžnost. Toda zaradi tega mu so svobodni v Osijek ni bilo več vrnitve. Zato si je našel zatočišče v Rajhenburgu pri svojem sorodniku Leonu Likarju, danšnjemu glavnemu tehniku v elektrarni. Ta ga je tiste prve mesece skrival pred pravično kaznijo ljudskih sodišč. Tehnik Likar se je izkazal dobrega sorodnika. Mozerju je kaj kmalu poskrbel dobro službo v upravi elektrarne, in da bi bilo vse le bolje, ga je skupaj z drugimi vrnil v Partijo. Tako je postal kulturbundovec Mozer član Partije in čez nekaj časa celo sekretar celice, tajnik sindikata, član okrajnega zbora OF, funkcionar SKUD itd.

Toda v elektrarni ni samo en sorodnik tehnika Likarja. Veriga njegovih sorodnikov in znancev je razvlečena. Tajnica uprave je njegova žena. Njegov brat Lado sedi v pisarni skladišča kot rabavlač, tu je tudi sestrin mož Miksi Vutkovič. Ta veriga se nato vleče naprej do direktorja Antona Javoriča in obratovodij ter še nekaj njihovih podrepanikov, za katere boste se izvedeli, kakšni ljudje so. Ta vez je trdna, v njo so se zastopniki zaganjali zavedni in pošteni delavci ter komunisti. To, kar je rekel Likar, je potrdil direktor Javorič in to je moralo veljati. Gorje mu, kdor bi se pretvil!

Zato je delavstvo izražalo svoje misli le na anonimnih plakatih, ki so se letos aprila pojavili čez noč na deski, kjer so bili nabiti tarifni pravilniki ter po skritih kotičkih v brestaniških gostilnah. Javno se ni nodeden upal ugovarjati, saj ni nor, da bi letel iz službe.

Mojster je pretepel 50 let starega delavca

V elektrarni je tudi obratni mojster Mirko Svetlin. Delavci grdo gledajo za njim, in se mu izmikajo, toda ne zato, ker je strog mojster, ki se bori za disciplino, kot so me hoteli prepričati direktor in njegovi pajdaši. Mojster Svetlina je disciplina sama že zdavnaj zapustila. Med delovnim časom rad igra šah in karte, odpusta po mili volji delavce predčasno iz službe itd. Pri delavcih ni mojster Svetlin priljubljen, ker se nad njimi zdrži, jih zmerja s »smrkavci« in »pankretic« ter ravna z njimi kot s psi. Svetlin pa si upa še več — pretepa delavce. Letos spomladi je to bilo, ko je obratni mojster Svetlin razkazal privedel nad delavca Ivana Butkoviča, ki je tehtal premo v nočni izmenj ter začel nad njim vpiti: »Zakaj se nisi oglašil, ko sem te klical po telefonu iz pisarne?« Butkovič mu je mirno odgovoril, da telefona ni slišal, ker ta ni zvonil, saj je večkrat pokvarjen. Tudi delavec Franc Rodej, ki je delal skupaj z Butkovičem, je to potrdil. Toda bolj ko je delavec dopovedoval resnico, bolj je Svetlin kričal nad njim: »Ti boš mi pamet solil, lažeš, smr-kavec!« Z obema rokama je zagrabil Butkoviča za prsa in ga z vso silo treščil v zid.

Butkovič je se pobral, stisnil zobe in pesti... toda ostal je miren. Spomnil se na družino. Toda, ko je prišel domov, se je vrzel na posteljo in

50-letni delavec se je od jeze razjokal kot otrok. Ves dan in tvo drugo noč se ni potolažil. Cisto je bil iz sebe. Ze toliko let s svojimi žulji poštno službi in kruh in sedaj pride mojster ter ga zabriše ob zid kot šolarčka...

In za vse to je dobro vedel direktor elektrarne Javorič. Nek bolj junaški delavec je to iznesel celo na sindikalnem sestanku. Tudi delavski svet je kljub svojim gluhim ušesom in slepim očem — če je šlo za pravice delavcev in za vse nepravilnosti v elektrarni — to vedel. Toda direktor Javorič mi je Svetlina narisal v tako svetli luči, le z majhno človeško hibo, da je včasih malo preveč oster, tako da bi človek temu zglednemu mojstru, ki tako skrbi za svoj obrat, le prilpel kolajno na prsa.

»Tisto z Butkovičem je bilo le malenkost, nič hudega, saj mi je Butkovič sam rekel, ko sem ga vprašal, kaj sta imela s Svetlinom: »Kaj bi tisto, sem že pozabil!« Tako mi je dejal direktor.

Butkovič pa mi je sam povedal, da ga direktor ni nikdar niti vprašal o tem. Nihe v podjetju se ni zmenil za to. Kateremu bi verjel? Preprostemu delavcu, ki ima roke razrte od žuljev, ki je vse svoje življenje garal za bori kruh in ki mi je s tresočim glasom, polnim globoke užaljenosti privedel, kako je bil prvič v 40 letih svojega garanja za zbrisan ob zid od mojstra, ali direktorju, ki mu je malenkost, če obratni mojster pretepa delavca?

Največji revolucionar v Brestanici

Poleg pijančevanja pa so se dogajale v elektrarni tudi še tudi še najrazličnejše kraje. Vratar Lihtenvalder je že zdavnaj prijatelj direktorju Javoriču in mojstru Svetlinu, da krade Martin Radej skoraj vsak dan premož (čepprav ga je Lihtenvalder tudi sam pridno kradel). Toda nobeden ni klical Radeja na odgovornost, še manj pa Lihtenvalderja. Ko so razdeljevali premije za prihranek premožja, je tudi Radej dobil nagrado, čepprav je ukradel toliko premožja, da mu ga vse leto ni bilo treba kupiti. Toda v elektrarni niso kradli samo premož. Iz mehanične delavnice, za katero ima ključno edino mojster Viktor Zupanc, je zmanjkalo 35 kg barve, hrbtna brigalna, električni vrtni stroj ter 2 gredi. Direktor Javorič zagovarja Zupanca, da je nedolžen, da ni ničesar zmanjkalo, Zupanc pa je pred preiskovalnimi organi sam priznal kravo.

Otvoritev združnega doma - ljudski praznik v Jurjevici

V soboto in nedeljo 6. julija so imeli v Jurjevici pri Ribnici na Dolenskem velik ljudski praznik. Svečano so proslavili otvoritev združnega doma, ki je najlepši in največji v kočevskem okraju. Kot uvod v to ljudsko manifestacijo so v soboto zvečer priredili veliko poveljo, v kateri je sodelovalo ljudstvo v narodnih nošah na vozovih kolezarji, konjenika v gasilskih paradih uniformah, motoristi, zbrani iz vse občine in avtomobilisti. Slavnostna povelja je šla od Jurjevica do Ribnice, nato pa krenila po glavni cesti v Sodražico, od koder se je vrnila nazaj v Jurjevico. Pravično, da take spara-de še ni bilo v Ribniški dolini, saj je bila povorka dolga nad 1 km. Po povorki je bila v dvorani novozgrajenega združnega doma kulturno-prosvetna prireditev, ki jo je imelo Mladinsko kulturno-umetniško društvo Jurjevica. Mladina Jurjevica je z otvoritvijo združnega doma združila tudi svoj občinski mladinski festival, ki je bil v domu v nedeljo dopoldne s kulturno-prosvetnim programom ter razdelitvijo pohval in nagrad najboljšim vaškim aktivcem in poštvovalnim mladincem in mladinkam.

Popoldne ob 2 je bila na združnem domu odkrita spominska plošča padlim borcem in žrtvam fašističnega terorja Jurjevica. Sledila je svečanost otvoritve združnega doma. Iz rok sekretarja osnovne partijske organizacije v Jurjevici je sprejel predsednik Kmetijske zadruga kot simbol ključ združnega doma ter diplomu Okrajne zadruga zveze Kočevje. Govorili so predstavniki krajevnih oblasti političnega in združnega življenja. Proslavila se je udeležila tudi kot gostja sekretar IOOF Slovenije tovariš Matija Maležič in podpolkovnik Jože Ančič.

Jurjevski združni dom, ki je sedaj dokončno izročen svojo namenu in je postal gospodarski politični in kulturno-prosvetni center Jurjevica in okoljskih vasi zahodnega dela

Omenil sem že premije, ki jih je dobila elektrarna zaradi prihranka na premožju. Dodam še samo, kako so jih razdelili. Direktor je dobil 21.000 din, glavni tehnik Likar 20.000 din, obratni mojstri po 15.000 din, delavci in premožarji pa so dobili po 500, 700, 800 din. Je bilo to pravično? In direktorju Javoriču, ki botruje vsem tem »malim« napakam v podjetju, je na zadnjem partijskem sestanku imenoval Leo Likar največjega revolucionarja v Brestanici.

Sindikati je le slaba trgovina s premožjem

Kdo bi se še moral brigati, da bi vsega tega, kar se je dogodilo in se še vedno godi v elektrarni nikdar ne bilo? Partijska organizacija, sindikat, delavski svet. Oglejmo si najprej sindikat. Če povprašamo predsednika, izveš, da sindikat dobro dela, saj včasih po ves dan predsedata s tajnikom v pisarni! Pred nekaj dnevi je predsednik sindikata Kostevc zapravil delovni dan, ker je letal okrog za premožjem za člana.

Za dogodke, ki se dogajajo v elektrarni, za pretepanje delavcev, za kraje in za pijančevanje med delovnim časom se sindikat niti ne zmeni. Kaj je njemu mar, če vratar Zibert že dolgo časa javno napoveduje in prepričuje delavce, da nas bo kmalu vse skupeval, da bodo Jugoslavci zasedli Amerikanci, da se zaradi tega itak več ne splača delati? In sindikat molči ali pa tudi prikramava vratarju Zibertu. Drugače tudi biti ne more. Oglejmo si ljudi, ki vodijo sindikat. Predsednik Kostevc in tajnik Ivan Kozmus sta bila skupaj s Stanislavom Koprivcem in Miho Omernom najjaglinejša pobornika in agitatorja, da bi delavci ne izvolili nobenega komunisti v sindikalni odbor in delavski svet. In njihov uspeh? Upravni odbor sindikalne podružnice je brez komunistov, delavski svet se je rodil z enim samim članom Partije. In potem ni čudno, če je sindikat le slaba trgovina za premož in organ za žigosanje izkaznic za prosto vožnjo!

Mnogo boljši tudi ni delavski svet. To je le poslušni organ direktorja in ljudi okrog njega. Drugače bi delavski svet ne dovolil in bi tudi ne smel dovoliti tako samopašno gospodarjenje posameznikov v podjetju ne bi pustil delavcev, da v strahu pazijo na besede, da se ne bi komu zamerili, ker se bojijo, da bi ostali brez kruha. Tako se je delavski svet odtujil od delavcev, ti pa so tudi pozabili na svoje pra-

vice, da je od njih samih odvisno, kakšno bo stanje v elektrarni, da oni sami upravljajo podjetje, direktor in ostali, ki so si doslej lastili to pravico, pa so njim podložni!

Novo življenje bo morala zaživet vsa elektrarna

Partijska organizacija bi morala biti prva, ki bi se potegnili za pravice delavcev, za red v elektrarni. Toda ta je do sedaj capljala za vsem. In delavci so kazali s prstom na nekatere partije: to so tisti, ki živijo na naš račun. Videli so v vrstah Partije tudi take revolucionarje kot so Javorič, tehnik Likar, ki skrbi le, da bi si čimprej zgradil vilo, Jože Karloveski, ki pravi, da ni moč dobiti v Partijo novega naraščaja zaradi članarine in končno še kulturbundovec Mozer. Tri ali štiri leta že obravnava partijska organizacija ali ima lahko direktor dve ženi ali ne, ali ga lahko zaradi tega izključijo? Toda ne gre zato, gre za vse več. Ali je lahko komunist človek, ki dopušta, kot direktor tako stanje v elektrarni?

Partijska organizacija je doslej dobesedno prestevala vijake in iskala dlake v jaccu v proizvodnji. Toda tudi v partijski organizaciji so bili dozdori komunisti, ki so opozarjali na napake, toda s svojim glasom niso prodrli. Glavno besedo so imeli Javorič, Likar, Mozer, ostali komunisti pa se niso upali nastopiti. Bali so se zamere pri direktorju in Likarju, bali so se za službo. Zato pa je ostala partijska organizacija slepa za vse, kar se je dogajalo okrog nje. Ni se brigala za kulturno-prosvetno življenje v Brestanici, ne kdo bo izvoljen v občinski odbor in kako bo ta delal. Celu za hišo, ki stoji tik pred elektrarno ji je bilo vseeno, da jo je kupil od narodne imovine gostilničar in posestnik Klanšek iz Senovega za borih 15.000 dinarjev, čeprav je vredna najmanj 150.000 din. V vrstah Partije ni bilo enotnosti, ni bilo revolucionarnosti, Partija se je izgubljala v malenkostih. Tudi od okraja ni bilo pomoči. In končni zaključek: osnovna partijska organizacija elektrarne je bila v petek razpuščena, vsi partiji pa predani v partijsko preiskavo. Posebna partijska komisija bo izvrnila ljuljko. Partijska organizacija bo zaživela le s poštenimi komunisti novo življenje. To novo sproščeno življenje morajo zaživeti vsi delavci v elektrarni, saj dela v njej dober delovni kolektiv, ki je odnesel že marsikatero pohvalo in nagrado.

B. Kuhar

Dnevne vesti

KOLEDAR
Certek, 10. julija: Ljubica. Amalija.
Petek, 11. julija: Olga, Hrabra.
SPOMINSKI DNEVI
10. VII. 1884. — Umorjen pri bellem dnevu Matteotti, vodja italijanskih socialistov.
10. VII. 1943. — Zavezniška vojska se je izkazala na otoku Siciliji.
10. VII. 1944. — Napad na postojanki Kozina in Kamne na Primorskem.
10. VII. 1945. — Prvi kongres antifašistične mladine v Beogradu.

SE IMATE MOŽNOST, DA ZADENATE KAUC. Včeraj je bila na razstavi podjetja »Les-Ljubljana« izbrana številka 135.391. Danes, zadnji dan razstave pa bo dvakratno zbranje. Ob 17. uri bodo izbrane vstopnice, kupljene v sredo, ob 20. uri pa vstopnice kupljene danes. Obiščite našo razstavo v bežigraski gimnaziji, ker se tudi vam nudi priložnost, da za majhno vstopnico dobiti lep kauc.

Prvi slovenski maturant gimnazije Kočevje, letnik 1926-27, proslaviljo petindvajsetletico mature v soboto, 12. julija v posebni sobi hotela Bellevue v Ljubljani ob 20. Na to proslavo so vjudno vabilje in poleg vseh maturantov tudi profesorji. 4240-n
Gospodinske pomočnice Danes ob 20 bo predaval dr. Misa v Križevniški 2. Pridelni odbor.

VODRANCIH PRI SREDIŠTU PRIDEJI v nedeljo 13. julija avtomoto krožek Kog motorne dirke čez Jastrebič. Kog na Bajzek in nazaj. Po dirki velika vrtna veselica pri tov. Haložanu, kjer bo poleg priznane godbe nastopili tudi moški pevski zbor. Vjudno vabiljeni!

PUTNIK LJUBLJANA
Tridnevni izlet v Avstrijo, na Plitvička jezera, z avtobusom preko Vršiča v Trento in Bovec, brezplačni izlet na nogometno tekmo Jugoslavija z Avstrijo 10. jul. itd. so nagrade za Etničko nastojalstvo vsakemu avtomobilistu, avtomobilist, pomorskih in ostalih kart zahtevajo vedno nagradni kupon.

OBVESTILA
Mestna Gasilska Zveza za gl. mesto Ljubljana, poziva vse veljavnike industrijskih gasilskih ekip mesta Ljubljana, da se nujno udeležijo sestanka, ki bo v petek 11. julija v konferencijski sobi Gasilske Zveze LRS (vhod iz Nunske ulice) — ob 20. uri.

RADIO
SPORED ZA ČETRTEK
Poročila ob 6.15, 6.30, 12.30, 15.00, 19.30 in 22.00. — 5.00-7.00 Pester glasbeni spored — vmes ob 5.30-5.45 Objava dnevnega sporeda; 5.50-6.00 Jutrjana telovadba; 6.30-6.40 Pregled tiska in radijski kalendar; 6.45-7.00 Radijski jutranji spored; 7.15-7.30 Zabavna glasba, vmes objave; 7.30-7.45 Radijski spored; 7.45-8.00 Popolnarije; 8.15-8.30 Popularen spored solistične in komorne glasbe; 8.40-9.00 Igra Zabavni orkester; 9.15-9.30 Radijski jutranji spored; 9.30-9.45 Radijski jutranji spored; 9.45-10.00 Radijski jutranji spored; 10.00-10.15 Radijski jutranji spored; 10.15-10.30 Radijski jutranji spored; 10.30-10.45 Radijski jutranji spored; 10.45-11.00 Radijski jutranji spored; 11.00-11.15 Radijski jutranji spored; 11.15-11.30 Radijski jutranji spored; 11.30-11.45 Radijski jutranji spored; 11.45-12.00 Radijski jutranji spored; 12.00-12.15 Radijski jutranji spored; 12.15-12.30 Radijski jutranji spored; 12.30-12.45 Radijski jutranji spored; 12.45-1.00 Radijski jutranji spored; 1.00-1.15 Radijski jutranji spored; 1.15-1.30 Radijski jutranji spored; 1.30-1.45 Radijski jutranji spored; 1.45-2.00 Radijski jutranji spored; 2.00-2.15 Radijski jutranji spored; 2.15-2.30 Radijski jutranji spored; 2.30-2.45 Radijski jutranji spored; 2.45-3.00 Radijski jutranji spored; 3.00-3.15 Radijski jutranji spored; 3.15-3.30 Radijski jutranji spored; 3.30-3.45 Radijski jutranji spored; 3.45-4.00 Radijski jutranji spored; 4.00-4.15 Radijski jutranji spored; 4.15-4.30 Radijski jutranji spored; 4.30-4.45 Radijski jutranji spored; 4.45-5.00 Radijski jutranji spored; 5.00-5.15 Radijski jutranji spored; 5.15-5.30 Radijski jutranji spored; 5.30-5.45 Radijski jutranji spored; 5.45-6.00 Radijski jutranji spored; 6.00-6.15 Radijski jutranji spored; 6.15-6.30 Radijski jutranji spored; 6.30-6.45 Radijski jutranji spored; 6.45-7.00 Radijski jutranji spored; 7.00-7.15 Radijski jutranji spored; 7.15-7.30 Radijski jutranji spored; 7.30-7.45 Radijski jutranji spored; 7.45-8.00 Radijski jutranji spored; 8.00-8.15 Radijski jutranji spored; 8.15-8.30 Radijski jutranji spored; 8.30-8.45 Radijski jutranji spored; 8.45-9.00 Radijski jutranji spored; 9.00-9.15 Radijski jutranji spored; 9.15-9.30 Radijski jutranji spored; 9.30-9.45 Radijski jutranji spored; 9.45-10.00 Radijski jutranji spored; 10.00-10.15 Radijski jutranji spored; 10.15-10.30 Radijski jutranji spored; 10.30-10.45 Radijski jutranji spored; 10.45-11.00 Radijski jutranji spored; 11.00-11.15 Radijski jutranji spored; 11.15-11.30 Radijski jutranji spored; 11.30-11.45 Radijski jutranji spored; 11.45-12.00 Radijski jutranji spored; 12.00-12.15 Radijski jutranji spored; 12.15-12.30 Radijski jutranji spored; 12.30-12.45 Radijski jutranji spored; 12.45-1.00 Radijski jutranji spored; 1.00-1.15 Radijski jutranji spored; 1.15-1.30 Radijski jutranji spored; 1.30-1.45 Radijski jutranji spored; 1.45-2.00 Radijski jutranji spored; 2.00-2.15 Radijski jutranji spored; 2.15-2.30 Radijski jutranji spored; 2.30-2.45 Radijski jutranji spored; 2.45-3.00 Radijski jutranji spored; 3.00-3.15 Radijski jutranji spored; 3.15-3.30 Radijski jutranji spored; 3.30-3.45 Radijski jutranji spored; 3.45-4.00 Radijski jutranji spored; 4.00-4.15 Radijski jutranji spored; 4.15-4.30 Radijski jutranji spored; 4.30-4.45 Radijski jutranji spored; 4.45-5.00 Radijski jutranji spored; 5.00-5.15 Radijski jutranji spored; 5.15-5.30 Radijski jutranji spored; 5.30-5.45 Radijski jutranji spored; 5.45-6.00 Radijski jutranji spored; 6.00-6.15 Radijski jutranji spored; 6.15-6.30 Radijski jutranji spored; 6.30-6.45 Radijski jutranji spored; 6.45-7.00 Radijski jutranji spored; 7.00-7.15 Radijski jutranji spored; 7.15-7.30 Radijski jutranji spored; 7.30-7.45 Radijski jutranji spored; 7.45-8.00 Radijski jutranji spored; 8.00-8.15 Radijski jutranji spored; 8.15-8.30 Radijski jutranji spored; 8.30-8.45 Radijski jutranji spored; 8.45-9.00 Radijski jutranji spored; 9.00-9.15 Radijski jutranji spored; 9.15-9.30 Radijski jutranji spored; 9.30-9.45 Radijski jutranji spored; 9.45-10.00 Radijski jutranji spored; 10.00-10.15 Radijski jutranji spored; 10.15-10.30 Radijski jutranji spored; 10.30-10.45 Radijski jutranji spored; 10.45-11.00 Radijski jutranji spored; 11.00-11.15 Radijski jutranji spored; 11.15-11.30 Radijski jutranji spored; 11.30-11.45 Radijski jutranji spored; 11.45-12.00 Radijski jutranji spored; 12.00-12.15 Radijski jutranji spored; 12.15-12.30 Radijski jutranji spored; 12.30-12.45 Radijski jutranji spored; 12.45-1.00 Radijski jutranji spored; 1.00-1.15 Radijski jutranji spored; 1.15-1.30 Radijski jutranji spored; 1.30-1.45 Radijski jutranji spored; 1.45-2.00 Radijski jutranji spored; 2.00-2.15 Radijski jutranji spored; 2.15-2.30 Radijski jutranji spored; 2.30-2.45 Radijski jutranji spored; 2.45-3.00 Radijski jutranji spored; 3.00-3.15 Radijski jutranji spored; 3.15-3.30 Radijski jutranji spored; 3.30-3.45 Radijski jutranji spored; 3.45-4.00 Radijski jutranji spored; 4.00-4.15 Radijski jutranji spored; 4.15-4.30 Radijski jutranji spored; 4.30-4.45 Radijski jutranji spored; 4.45-5.00 Radijski jutranji spored; 5.00-5.15 Radijski jutranji spored; 5.15-5.30 Radijski jutranji spored; 5.30-5.45 Radijski jutranji spored; 5.45-6.00 Radijski jutranji spored; 6.00-6.15 Radijski jutranji spored; 6.15-6.30 Radijski jutranji spored; 6.30-6.45 Radijski jutranji spored; 6.45-7.00 Radijski jutranji spored; 7.00-7.15 Radijski jutranji spored; 7.15-7.30 Radijski jutranji spored; 7.30-7.45 Radijski jutranji spored; 7.45-8.00 Radijski jutranji spored; 8.00-8.15 Radijski jutranji spored; 8.15-8.30 Radijski jutranji spored; 8.30-8.45 Radijski jutranji spored; 8.45-9.00 Radijski jutranji spored; 9.00-9.15 Radijski jutranji spored; 9.15-9.30 Radijski jutranji spored; 9.30-9.45 Radijski jutranji spored; 9.45-10.00 Radijski jutranji spored; 10.00-10.15 Radijski jutranji spored; 10.15-10.30 Radijski jutranji spored; 10.30-10.45 Radijski jutranji spored; 10.45-11.00 Radijski jutranji spored; 11.00-11.15 Radijski jutranji spored; 11.15-11.30 Radijski jutranji spored; 11.30-11.45 Radijski jutranji spored; 11.45-12.00 Radijski jutranji spored; 12.00-12.15 Radijski jutranji spored; 12.15-12.30 Radijski jutranji spored; 12.30-12.45 Radijski jutranji spored; 12.45-1.00 Radijski jutranji spored; 1.00-1.15 Radijski jutranji spored; 1.15-1.30 Radijski jutranji spored; 1.30-1.45 Radijski jutranji spored; 1.45-2.00 Radijski jutranji spored; 2.00-2.15 Radijski jutranji spored; 2.15-2.30 Radijski jutranji spored; 2.30-2.45 Radijski jutranji spored; 2.45-3.00 Radijski jutranji spored; 3.00-3.15 Radijski jutranji spored; 3.15-3.30 Radijski jutranji spored; 3.30-3.45 Radijski jutranji spored; 3.45-4.00 Radijski jutranji spored; 4.00-4.15 Radijski jutranji spored; 4.15-4.30 Radijski jutranji spored; 4.30-4.45 Radijski jutranji spored; 4.45-5.00 Radijski jutranji spored; 5.00-5.15 Radijski jutranji spored; 5.15-5.30 Radijski jutranji spored; 5.30-5.45 Radijski jutranji spored; 5.45-6.00 Radijski jutranji spored; 6.00-6.15 Radijski jutranji spored; 6.15-6.30 Radijski jutranji spored; 6.30-6.45 Radijski jutranji spored; 6.45-7.00 Radijski jutranji spored; 7.00-7.15 Radijski jutranji spored; 7.15-7.30 Radijski jutranji spored; 7.30-7.45 Radijski jutranji spored; 7.45-8.00 Radijski jutranji spored; 8.00-8.15 Radijski jutranji spored; 8.15-8.30 Radijski jutranji spored; 8.30-8.45 Radijski jutranji spored; 8.45-9.00 Radijski jutranji spored; 9.00-9.15 Radijski jutranji spored; 9.15-9.30 Radijski jutranji spored; 9.30-9.45 Radijski jutranji spored; 9.45-10.00 Radijski jutranji spored; 10.00-10.15 Radijski jutranji spored; 10.15-10.30 Radijski jutranji spored; 10.30-10.45 Radijski jutranji spored; 10.45-11.00 Radijski jutranji spored; 11.00-11.15 Radijski jutranji spored; 11.15-11.30 Radijski jutranji spored; 11.30-11.45 Radijski jutranji spored; 11.45-12.00 Radijski jutranji spored; 12.00-12.15 Radijski jutranji spored; 12.15-12.30 Radijski jutranji spored; 12.30-12.45 Radijski jutranji spored; 12.45-1.00 Radijski jutranji spored; 1.00-1.15 Radijski jutranji spored; 1.15-1.30 Radijski jutranji spored; 1.30-1.45 Radijski jutranji spored; 1.45-2.00 Radijski jutranji spored; 2.00-2.15 Radijski jutranji spored; 2.15-2.30 Radijski jutranji spored; 2.30-2.45 Radijski jutranji spored; 2.45-3.00 Radijski jutranji spored; 3.00-3.15 Radijski jutranji spored; 3.15-3.30 Radijski jutranji spored; 3.30-3.45 Radijski jutranji spored; 3.45-4.00 Radijski jutranji spored; 4.00-4.15 Radijski jutranji spored; 4.15-4.30 Radijski jutranji spored; 4.30-4.45 Radijski jutranji spored; 4.45-5.00 Radijski jutranji spored; 5.00-5.15 Radijski jutranji spored; 5.15-5.30 Radijski jutranji spored; 5.30-5.45 Radijski jutranji spored; 5.45-6.00 Radijski jutranji spored; 6.00-6.15 Radijski jutranji spored; 6.15-6.30 Radijski jutranji spored; 6.30-6.45 Radijski jutranji spored; 6.45-7.00 Radijski jutranji spored; 7.00-7.15 Radijski jutranji spored; 7.15-7.30 Radijski jutranji spored; 7.30-7.45 Radijski jutranji spored; 7.45-8.00 Radijski jutranji spored; 8.00-8.15 Radijski jutranji spored; 8.15-8.30 Radijski jutranji spored; 8.30-8.45 Radijski jutranji spored; 8.45-9.00 Radijski jutranji spored; 9.00-9.15 Radijski jutranji spored; 9.15-9.30 Radijski jutranji spored; 9.30-9.45 Radijski jutranji spored; 9.45-10.00 Radijski jutranji spored; 10.00-10.15 Radijski jutranji spored; 10.15-10.30 Radijski jutranji spored; 10.30-10.45 Radijski jutranji spored; 10.45-11.00 Radijski jutranji spored; 11.00-11.15 Radijski jutranji spored; 11.15-11.30 Radijski jutranji spored; 11.30-11.45 Radijski jutranji spored; 11.45-12.00 Radijski jutranji spored; 12.00-12.15 Radijski jutranji spored; 12.15-12.30 Radijski jutranji spored; 12.30-12.45 Radijski jutranji spored; 12.45-1.00 Radijski jutranji spored; 1.00-1.15 Radijski jutranji spored; 1.15-1.30 Radijski jutranji spored; 1.30-1.45 Radijski jutranji spored; 1.45-2.00 Radijski jutranji spored; 2.00-2.15 Radijski jutranji spored; 2.15-2.30 Radijski jutranji spored; 2.30-2.45 Radijski jutranji spored; 2.45-3.00 Radijski jutranji spored; 3.00-3.15 Radijski jutranji spored; 3.15-3.30 Radijski jutranji spored; 3.30-3.45 Radijski jutranji spored; 3.45-4.00 Radijski jutranji spored; 4.00-4.15 Radijski jutranji spored; 4.15-4.30 Radijski jutranji spored; 4.30-4.45 Radijski jutranji spored; 4.45-5.00 Radijski jutranji spored; 5.00-5.15 Radijski jutranji spored; 5.15-5.30 Radijski jutranji spored; 5.30-5.45 Radijski jutranji spored; 5.45-6.00 Radijski jutranji spored; 6.00-6.15 Radijski jutranji spored; 6.15-6.30 Radijski jutranji spored; 6.30-6.45 Radijski jutranji spored; 6.45-7.00 Radijski jutranji spored; 7.00-7.15 Radijski jutranji spored; 7.15-7.30 Radijski jutranji spored; 7.30-7.45 Radijski jutranji spored; 7.45-8.00 Radijski jutranji spored;

Govor tov. Viktorja Avblja na zboru Republiške zveze kmetijskih zadrug

(Nadaljevanje s 3. strani)

prepuščale spontanosti in anarchičnosti.

Ko govorimo o tem, da je najprimernejša oblika za socializacijo naše vasi splošna kmetijska zadruga, imamo prav gotovo celo vrsto razlogov, ki govorijo za takšno ugotovitev. Splošna kmetijska zadruga ima brez vsakega dvoma veliko lažji dostop do najširših množic kmetov. Če upoštevamo, da je samo doslej članov splošnih kmetijskih zadrug okoli 260.000 v Sloveniji. Je to jasen znak, da so te naše splošne kmetijske zadruge množično povezane z delovnimi kmeti in da že imajo in bodo imele močan vpliv, prav za prav na celotno našo vas, če bodo pravilno usmerjale svoje delovanje na vasi. Splošna kmetijska zadruga je tudi veliko proznejša oblika kot delovna zadruga.

Splošna kmetijska zadruga se laže prilagodi posameznim potrebam v posameznih krajih. Tovariš Anderlič je govoril o tem, kako ne gre zametavati vloge trgovine. Izredno važno pri utrjevanju splošnih kmetijskih zadrug je predvsem to, da lahko posredujejo prodajo kmetijskih pridelkov ne samo na bližnjem, ampak tudi na oddaljenem tržišču, kar je brez dvoma eden važnih problemov naše vasi. Splošna kmetijska zadruga bo lahko razvijala najrazličnejše dejavnosti. Postopoma, ne vse naenkrat, najprej tiste, za katere se kmetje najbolj zanimajo, mogoče bo to ponekod živinoreja, drugod vinogradništvo, sadjarstvo, ponekod podjedelstvo itd. Toda, tovariši, ne vsaka splošna kmetijska zadruga, ampak samo tista, ki poleg povečanja proizvodnje ustvarja vse pogoje za utrjevanje socialističnih odnosov na vasi, je takšna, kakršno hočemo na naši vasi. Če ne bi tako gledali na vlogo splošnih kmetijskih zadrug, potem bi lahko pospeševali proizvodnjo samo na korist privatnega kmeta. Če pa hkrati s pospeševanjem proizvodnje us: "jamo skupna zadruga sredstva, če se hkrati krepi "upna zadruga" imovina, ki odločilno vpliva na potek odnosov na vasi, ki onemogoča izkoriščanje enega cloveka, ali neke skupine ljudi na vasi, je taka zadruga v interesu kmeta samega kakor tudi v interesu skupnosti. Ustvarjati moramo takšne gospodarske pogoje, da bodo silihi kmeta, da spremeni svoj odnos do splošnih kmetijskih zadrug. To lahko povemo vsem ljudem. To na objektivnih dejstvih nič ne spremeni in je prav, da povemo, da se vsak naš zadrugi delavec tega zaveda. Mi moramo izkoristiti te objektivne pogoje

za to, da bomo s pravilnim razvojem na vasi čimprej ustvarili tako zadrugo, ki bo pomagala članom te zadruge urejati njihove lastne probleme in krepila socialistično zadrugo skupno imovino, skupna socialistična zadruga proizvodna sredstva. O tem sem govoril zaradi tega, ker imamo na terenu nekatere pojave, ki bi hoteli splošne kmetijske zadruge izolirati. Na GO OF je bilo govora o živinorejskih odsekih in njihovem delu v okrajih Murska Sobota, Ptuj itd. Konkretno bi navedel primer ormoškega medzadrugnega odbora, ki združuje delavnost desetih živinorejskih odsekov splošne kmetijske zadruge. Ta odbor organizira strokovni nadzor živine, selekcijsko službo, rodovnike, hoče ustvarjati fond za povzdigo živinoreje, obenem pa si tudi lasti pravice, ki mu ne gredo. Svojevoljno je razdelil dohodke, ki jih je imel medzadrugi odbor od nekaterih priridev itd. To se pravi, da si ta medzadrugi odbor brez sodelovanja splošne kmetijske zadruge prilašča odločanje o izredno važnih vprašanjih. Brez dvoma je uporaba akumulacije izredno važna stvar in s temi sredstvi lahko razpolaga samo zadruga; kot celota, oziroma mora biti uvedena stroga kontrola od strani zadrugnikov, upravnega odbora itd. To je samo en signal v sedanjem delu tega medzadrugnega odbora, ki pa jasno kaže, da bo treba v bodoče vse več kontrole pri vseh, zlasti pa pri tistih zadrugi formah organizacije, in pri tistih zadrugi podjetjih, ki bi lahko tako, kot vinarske zadruge in Hmezad usli iz kontrole zadrugi organizacije, oziroma članov. Če bi mi dopuščali tako organizacijo zadrug, da se samo živinorejski odseki združujejo, bi ta sicer lahko dobro vršila svoje delo, ampak člani ne bi bili vsi kmetje, bi se lahko zgodilo, da bi živinoreja izkoriščala ostali del vasi. To pa ne bi utrjevalo naše splošne kmetijske zadruge. To dejstvo bi bilo na korist razbijanja naše vasi. Mi smo že govorili o tem, da je treba raznim odsekom v okviru splošne kmetijske zadruge dati polno samostojnost, to je, da bi vsak odsek uvedel svoje gospodarstvo, da bi sam razpolagal s svojimi sredstvi, da bi jih samo en del odvajal, da pa bi splošna kmetijska zadruga povezovala interese celotne vasi in vplivala na prahivanje gotovinskih sredstev iz enega v drug sektor, kolikor bi to v soglasju s temi odseki bilo tako sklenjeno. Vendar popolne odvojitve teh odsekov od splošnih kmetijskih zadrug ne bi bilo dobro dopuščati. S tem bi bila ovirana tudi možnost kontrole itd.

lastnost kar cele splošne kmetijske zadruge. Tovariši, to so stvari, katere morajo nam vsem dajati vsebino bodočega dela. Tovariš Dobovšek iz okraja Slovenj Gradec je po mojem mnenju v svoji diskusiji postavil stvari, da lahko v celoti gredo prav v korist spekulativnih namenov kmetijskih zadrug. Zakaj? On je postavil kot prvo vprašanje lesa, s katerim naj kmetijske zadruge nekontrolirano poslujejo. Dovolite mi, da bom širše obravnaval stanje v naših gozdovih. Stanje v gozdovih je vse prej kot razveseljivo. Zadnja inventarizacija naših gozdov je pokazala, da imamo lesne mase samo 48% normalne zaloznosti našega gozda. To se pravi, da je v našem gozdu več kot polovica premalo lesa. Če bi hoteli, da bi ta gozd normalno uspeval v bodoče in če bomo hoteli, da bo ta gozd omogočal normalno izkoriščanje lesa za potrebe našega gozdarstva, bo treba gozdomov posvečati vso skrb. Plan sečne je bil po vojni zelo visok, kar vi zelo dobro veste. Mislim, da mora biti naloga zadrugi organizacij tudi vprašanje nege gozdov in je prav, da o tem tudi govorimo. Tudi v letosnjem letu je plan sečne razmeroma zelo visok. V letosnjem letu je plan 1.900.000 m³ lesa, proizvajalci sami ga porabijo 2.800.000 kubičnih metrov, skupaj 4 milijone 700 tisoč kubičnih metrov, to se pravi, da mi sekamo 2 in pol krat toliko, kakor znaša letni prirast našega gozda. S tako visoko sečno lesa si lahko uničimo naše gozdove. V bodoče bomo smeli več pustiti tako velike sečne, ker bi sicer delali veliko škodo ne samo za naše gozdove, temveč tudi za vse naše kmetijstvo. Vi veste, kakšna je situacija na Primorskem, vi veste, koliko so napravili Italijani škode, kakšna ogromna sredstva je že in bo morala se dajati država za gozdove, če jih hočemo ocvitati in obdržati tiste površine, ki nam jih danes razjedajo vremenske nepravilice. Splošne kmetijske zadruge imajo iond za obnovu gozdov. Mi nimamo vpogleda, kako so se ti fondi dosegli koristili. Prav bi bilo, da bi kmetijske zadruge kot posebno svojo obveznost sprejele temeljit sklep o tem, kako bo sklad za obnovu gozdom uporabljen, da tako povrnemo cim več našim gozdom. Govorili smo, da bo letos skupno posekano 4.700.000 m³ k. trgovini z lesom so v veliki meri prispevale splošne kmetijske zadruge.

prispel k borbi za zaščito škodljivcev, ki letos bolj kot kdajkoli prej ogrožajo kmetijske pridelke. Mislim pa, da tovariš Dobovšek ni zadel v črno, ko je govoril, da se republiški forumi niso brigali za te stvari. Lahko nastejem celo vrsto pozivov k pravocasnim nabavi zaščitnih sredstev. Kmetijski magazin se je moral za preko 200 milijonov dinarjev zadostno količino sredstev proti kolaradskemu hrošču, zato ker naše okrajne zveze in okrajni ljudski odbori niso pravocasnoročili teh zaščitnih sredstev. Mislim, da ni važno, da govorimo o teh stvareh samo zato, da odgovorimo tovarišu Dobovšku, temveč, da pri tem upoštevamo, da je izvršitev te akcije izredno važna naloga, katero je podvzela tudi Fronta in za katero morajo tudi zadrugi organizacije angazirati vse svoje sile in sredstva za uničenje škodljivcev, ki napadajo naše kmetijske pridelke v letosnjem letu. Pa še nekaj moramo povedati na račun tovariša Dobovška, to je vprašanje sredstev, ki naj jih država nudi za sanacijo naše vasi. Država je v teh sedmih letih, zlasti pa še v zadnjih petih letih po mojem mnenju dala za kmetijstvo več, kot se je dalo kdajkoli prej v stari Jugoslaviji. Vsi vemo, da smo imeli in da imamo ogromne izdatke za dokončno industrializacijo, da so ogromni izdatki, katere zahteva naša obrambna sposobnost. Vsi vemo, da se je v sleherni naši vasi prediskutirala razdelitev nacionalnega dohodka za leto 1952, kot nikjer na svetu. Vem pa to, da je tudi ob teh težavah država omogočila, da bo kmetijstvo dobilo znatno podporo in bodo v bodoče po triletnem planu dana kmetijstvu na razpolago ogromna sredstva. Zahiteve lokalnih faktorjev danes niso majhne. Ko govorimo o zahtevah pa je treba hkrati govoriti o mobiliziranju lastnih sredstev, kot so to sklenili na primer v nekaterih zadrugah v mariborskem okraju, in sicer, da bodo dali 30% svojih čistih dohodkov za reševanje kmetijske problematike.

Učimo se od konkretne prakse

Ko razgovarjamo o zadrugi problematiki, ne bi bilo prav, če bi kdaj rekli oziroma bi si domišljali, da je v celoti predsturalni problem, da bi vedel naprej, kako bo šla v bodoče zadruga pot. V kmetijstvu je še mnogo stvari nepreručiranih. Zaradi tega bo treba na vasi pomagati pri oživiljanju našega zadrugištvja in se mnogo učiti od konkretne prakse na terenu ter posvetiti študij konkretnim odnosom na vasi.

Druga stvar, če hočemo, da bomo imeli take odnose do problemov v našem zadrugištvu, če hočemo, da bo ves zadrugi kader proučil konkretno stvar na terenu, in potegnili zaključke za svoje delo, moramo posvečati veliko skrb zadrugi kadru in njegovemu dvigu. Kader, ki pa ni sposoben v zadrugi organizacijah, naj se zamenja z najsposobnejšimi tovariši.

In končno bi poudaril še vprašanje revizijske službe. Od vsepovsod prihajajo pisma, da v zadrugi ni nekaj v redu. Sami ste v diskusiji navajali, da se marsikdo ne more odločiti za zadrugo, ker ni na jasnem, kakšno je notranje poslovanje kmetijskih zadrug. Zaradi tega bo treba brez dvoma jacti revizijsko službo, dati našim revizorjem tisto mesto, ki jim gre. Poleg tega pa moramo revizijsko službo postaviti na terenu tako, da bo vsaka naša zadruga delala v pričakovanju, da lahko

Po 14-dnevnem bivanju v Ljubljani odhaja danes naša olimpijska nogometna reprezentanca v Helsinkij, kjer se bo v prvi tekmi pomerila z izbranimi nogometaši Indije. Po formi, kakršno so v nedeljo pokazali reprezentanti, smemo upati, da bodo Jugoslavoiv častno zastopali svojo državo na olimpijskih igrah. (Na sliki: Pomepek na vru hotelu Bellevue.)

Naši balnarži v Italiji

Pretekli teden je imela jugoslovanska balinarska reprezentanca povratno srečanje z Italijo v Genovli. Tekma se je tudi, kot pot do predvajalca Keber, Dobrin od Ilirije in skakalke Branika iz Maribora. V dneh 15. in 16. julija bodo gostovali v Ljubljani mladinci "Donauschwimmklub", ki bodo imeli dvoboj z mladinci Ilirije. Največja letošnja priridev v Ljubljani za bo prav gotovo na praznik "Dneva ljudske vstaje" - troboj mestnih reprezentanc Beograd - Zagreb - Ljubljana. Tako se nam obeta v prihodnjih dneh v Ljubljani bogat program plavalnih priridev.

Pester plavalni spored

Dolgo se čakamo, da bomo v Ljubljani gledali prvo plavalno priridev v letošnji sezoni. Preteklo nedeljo se je pričela slovenska liga v II. in III. razredu. I. razred, v katerem sodelujejo Ilirija in Zeleznikar iz Ljubljane ter Branik iz Maribora pa bodo imeli prvi nastop v soboto in nedeljo. Tako bo prva letošnja plavalna priridev v Ljubljani hkrati tudi revija najboljših slovenskih plavalcev. V Ljubljani bo v soboto in nedeljo trobaj vseh treh udeležencev I. razreda slovenske lige. Ilirija in Branik sta lani sodelovala v zvezni ligi, Zeleznikar pa je lani osvojil prvenstvo Slovenije v slovenski ligi. Letos je zvezna liga ukinjena in se bodo zato vsi trije najboljši slovenski plavalni klubi srečali v enotnem tekmovanju.

V Kamniku raste nov kader

Lani je dobil Kamnik po zaslugi našega olimpijca Tonia Cererja nov plavalni bazen. S tem so bili postavljeni vsi temelji za razvoj plavalnega športa v tem kraju. Letos sodeluje sekcija iz Kamnika v III. razredu slovenske lige. Preteklo nedeljo so se Kamničani sredi Ljubljanskih Zeleznikarjev II. Cepraž so dvoboj izgubili v razmerju 106:74, vendar niso igrali podrejene vloge. Doseženi so bili nekateri dobri rezultati. Med ljubljanskimi plavalci so se odlikovali Strgulce na 400 m prosto, Turk na 200 m prsno, Dolenc na 100 m prosto ter mlaja pionirka Karnovaška na 100 m hrbtno. Kamničani imajo najbolje plavalce v Zrinskiu Snelbu, Bogataju, Vavpovčevi in Dolinski. V tekmoivanju v skokih v vodo sta pionirja Zeleznikarja Vrtačnik in Košorok navdušila gledalce z elegantno izvedenimi skoki. Watterpolo tekma je potekala v prvem polčasu zelo izenačeno, medtem ko so gostje v drugem polčasu s večjo vzdržljivostjo in tehniko prevladovali in zaključili dvoboj z rezultatom 11:8 (6:5). Rezultati: MOSKI - 400 m prosto: 1. Strgulce (Z) 5:48,5; 2. Zrimšek (K) 5:53,2; 100 m prsno: 1. Mušič 1:11,3; 2. Krasevec (oba Z) 1:20,8; 200 m prsno: 1. Turk (Z) 3:06,5; 2. Snelb (K) 3:16,5; 100 m hrbtno: 1. Bogataj (K) 1:27,8; 2. Pleteršek (Zel.) 1:30,1; 3x100 m mešanjo: 1. Zeleznikar 4:23,3; 2. Kamnik 4:41,1; - 4x100 m prosto: 1. Zeleznikar 5:02,3.

Nastop motoristov v Kamniku

Preteklo nedeljo je priridevo avtomobilsko in motociklistično društvo Kamnik meddruževne ulične dirke, ki bodo uvod v vsakoletno praznovanje 22. julija - Dneva vstaje. Dolžina enega kroga je znašala 1540 m. Motorji kategorije 200 cm, prikolice in avtomobil so vozili 5 krogov, 250, 350 in 500 cm pa 3 kroge. Pred pričetkom dirk so v navzočnosti tekmovalcev in številnih gledalcev slovesno razvili druženjski prapor, ki je prvi prapor avtomobilsko-motociklističnih društev v Sloveniji in verjetno tudi v Jugoslaviji. Predsednik mestnega ljudskega odbora tov. Alfred Janko je izročil društvu lep prehodni pokal kot vzpodbudo za še uspešnejše delo v bodočnosti.

Sportne tekme v Rogški Slatini

V okviru proslav krajevnega praznika Rogške Slatine in odkritja spomenika padlim borcem NOB in talcem je bilo v nedeljo več športnih tekmoivanj, med drugimi tudi prve motorne dirke. Popoldne so se na nogometnem igrišču štiri moštva borila za lep kristalni pokal, darilo steklarne iz Rogške Slatine. Po zmagi Klavdija II. nad enajstoročno garnizije JLA iz "Podplata ter moštva hrastniških steklarjev nad domačini je sledila finalna tekma med zmagovalcem. Po prvem golu Celjanov se je razvila surova igra, k čemur je prispeval predvsem neodločni sodnik iz Kopa. Na vprašanje prisotnega zdravnika, zakaj surovega igralca Hrastnika ne izključijo, je le-ta odvrnil: "Če bi mu (celjskemu vstajarju) ziomil nogo, potem bi ga že izključili!" - Tekma se je končala s tesno zmago Hrastničanov 2:1, ki so bili vsekakor boljše moštvo.

Dirka po Vojvodini

V tridnevni mladinski kolearski dirki z mednarodno udeležbo po Vojvodini je zmagal član ekipe jugoslovanske cone STO Romano Paulussi. 267 km je prevozil v 7:26,52. Avstrijci, ki so veljali za favorite, so dosegli slabša mesta. Najboljši njihov tekmovalce Mareš je bil peti s časom 7:33,33. V moštvenem tekmoivanju je zmaga ekipa jugoslovanske cone STO pred Vojvodino, Avstrijo, Slovenijo in Beogradom.

Svetovno prvenstvo v streljanju

V streljanju z vojaško puško za medaljo mojstra strelca so večer na svetovnem prvenstvu v Oslu nastopili švicarski, finski, norveški, švedski, argentinski in drugi strelci. Od jugoslovancev so streljali Kratohvil, Prathnar, Nemanja Marković, Skorič, Seruč, Nedeljković in Mihorko. Najbolje je streljal Kratohvil, ki je dosegel 526 krogov, torej za šest krogov boljši rezultat od jugoslovanskega rekorda in za 4 kroge slabši od svetovnega rekorda. Kratohvil je dosegel tretje mesto. Prvi je bil Norvežan Sanes s 532 krogi, drugi pa Švicar Grünig s 528 krogi. Ra-

denje, vendar pa je tudi v njej vse običajno pohištvo in običajni predmeti, zraven pa se vaza s cvetlicami. Tudi jaz sem se povzpel na lestvici, iz prvega nadstropja v krilnem delu palače sem se preselil v tretje nadstropje osrednjega dela. Moja pisarna je zraven pisarne Joseja Diaza, obe pa sta v bližini pisarne Manuilskega. Moja pisarna je torej pomembna videti. Na eni strani Manuilski in Geroe, na drugi pa José Diaz in Dolores Ibaruri: nekoliko dalje so Kuusinen, Pieck, Florin in Gottwald in še naprej Togliatti. Sprememba okolja tudi neposredno učinkuje na ravnanje oseb, ki me obdajajo: sedaj me ne ogledujejo več radovedno, temveč spostljivo. Celu straža pred glavnimi vrati se mi nasmilja in mi želi dobro jutro ali lahko noč, čeprav me nikoli ne pusti ne vstopiti ne oditi, ne da bi zahtevala dovolilnico.

ENRIQUE CASTRO DELGADO

TAJNO ZAVLJENJE KOMINTERNE

Kako sem izgubil vero v Moskvo

CRNO POSTANE BELO

Kdo je odgovoren za španski poraz? Skoraj vsi so se rešili, ker je bilo treba rešiti nezmožljivost. Zvedel sem, da sta delegacija španske komunistične partije, ki so jo sestavljali Jose Diaz, Vicente Uribe, Pedro Checa, Dolores Ibaruri (La Pasionaria) in Jesus Hernandez, ter delegacija sekretariata Kominterne, ki so jo sestavljali Dimitrov in Manuilski ter Togliatti, Stepanov in Geroe kot nekdanji predstavnik Kominterne v Španiji, imeli več sestankov. O sprejetih sklepih ni bilo objavljeno nobeno uradno poročilo. Kakor pa sem mogel zvedeti, so se skoraj vsi rešili; ravnanje Komunistične internacionale je bilo pravilno in prav tako so njena navodila pravilno tolmačili in uresničevali njeni delegati, medtem ko o dejavnosti vojskih in diplomatskih komisarjev niti razpravljali niso. Nič ne obtožilo Joseja Diaza: dolgotrajna bolezen ga je obvarovala, Dolores Ibaruri in Anton sta postala heroja; skupaj z Josejem Diazom sta bila imenovana za sekretarja izvršnega odbora Kominterne. Za edine krivce vsega poraza so označili Uribeja, Checo, Hernandeza in nevem koga še.

Ne! Z vsem tem se ne morem strinjati in prav tako ne morem biti zadovoljen z obljubo, da bodo objavili obširno poročilo o našem porazu in o napakah, ki jih je partija zagrešila. Ne morem soglašati, ker se španski problem iz 1. 1936-39 ne more potisniti stran, kakor so storili leta 1933 z nemškim vprašanjem. Ne morem se strinjati, ker takšno ravnanje prinaša partiji nepopravljivo škodo. Pisarna Kominterne mi postaja vedno bolj zoprna. Spet je minilo nekaj dni. Govori se, da bosta José Diaz in Dolores Ibaruri začela delati v Kominterni: José Diaz se bo ukvarjal s Španijo, Indijo in deželami Latinske Amerike; skrb Dolores Ibaruri pa bo delo med ženskami. Jaz pa bom moral pomagati Joséju Diazu. Na to nisem bil pripravljen. Glava me boli in truden sem. Ze nekaj dni venomer študiram zemljevide Indije in Latinske Amerike. V knjiznici sem poskal primerno literaturo in sedaj nepretrgoma berem: v uradu, v gostilni, v avtobusu, doma... Ze postajam podoben drugim funkcionarjem Kominterne, sem redkih besedi, vedno nosim s seboj veliko usnjeno aktovko, polno knjig in časopisov, in berem, berem... Speranza se dolgočas. Joséju Diazu in Dolores Ibaruri so dali dve pisarni v tretjem nadstropju. V pisarni Joseja Diaza je tudi predsoha, kjer se bosta nastanili njegova telesna straža in strojepsiska; manjkalo tudi ne bo fotografiji, ne železne blagajne, ne omare, polne knjig, ne mizice s telefoni, ne udobnega divana... Pisarna Dolores Ibaruri je skrom-

Združevanje delovnih in kmetijskih zadrug je treba pripraviti s prepričanim

Ko govorimo o teh odsekih, mislim, da je treba razčistiti tudi vprašanje vstopanja delovnih zadrug v kmetijske zadruge. Opazilo se je, da so tovariši ponekod razumeli to vprašanje kot direktivo, ki jo je treba takoj izvršiti. Tovariši, mi stremimo za tem, da bi imeli v bodoče enotno kmetijsko zadrugištvost ne več kmetijske in delovne zadruge, ampak enotno kmetijsko zadrugištvost. To je tlicilo laže, ker je skupno obdelovanje zemlje samo en del tistih dejavnosti, ki jih lahko razvije kmetijska zadruga. Tovariši, zahteva, da se takoi delovne zadruge vključijo v kmetijske zadruge bi bila brez dvoma nespretna stvar. To je proces, o katerem je treba prepričati člane kmetijske zadruge, kot tudi člane delovnih zadrug, da je taka rešitev spajanja teh zadrugi oblik potrebna. Nič nam ne škoduje, če delajo de-

lovne zadruge kot samostojna zadruga toliko časa, dokler ne pride taka situacija, ki bo dovljevala spajanje teh oblik na vasi. Tovariši, mi nimamo pravice prisiljevanja delovnih zadrug za vključevanje v kmetijske zadruge. Naša naloga je, da razlagamo koristi takega združevanja. Če bomo dovolj prepričevali, da bodo vsi člani KDZ smatrali to za edino pravilno obliko, potem ne bo nobene težave pri tem spajanju. Če pa mi ne bomo prepričevalni, bo treba dlje časa čakati, da bodo razvile kmetijske zadruge. Tovariši, jaz sem govoril prej o tem, da nam ni vsaka kmetijska zadruga dobrodošla in da je naša naloga, da ustvarimo tako zadrugo, kot je bilo danes že govora. Na žalost pa moramo ugotoviti, da se v kmetijskih zadrugah marsikje še pojavljajo precejšnje spekulativne tendence in pojavi. Ponekod je to

Izd debate me je prisilil k tehnemu premišljevanju.